

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ» 2016-2018

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΣ Δημητρίου ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Θέμα: «ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΞ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ
ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ
ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ»

Τριμελής Επιτροπή:

Καμαρούδης Σταύρος, επιβλέπων, Αναπληρωτής Καθηγητής
Κωτόπουλος Τριαντάφυλλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Γρίβα Ελένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΦΛΩΡΙΝΑ Δεκέμβριος 2018

ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ
ΑΣΤΕΡΙΞ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΩΣ
ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	9
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ	9
1.1 Ο όρος <i>Δημιουργική Γραφή</i>	9
1.2 Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση	10
1.3 Η Δημιουργική Γραφή στην τάξη των Γαλλικών στο Γυμνάσιο.	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	13
ΚΟΜΙΚΣ	13
2.1 Τι είναι κόμικς.....	13
2.2 Graphic novel, αναδυόμενο και δημοφιλές είδος.....	16
2.3 Γαλλοβελγικά κόμικς	18
2.4 Σχεδιαστικά στυλ.....	24
Φεστιβάλ και βραβεία	25
Οργανισμοί και μουσεία.....	26
Εκδόσεις	27
2.5 Αστερίζ.....	28
2.6 René Goscinny	31
2.7 Comenius – IFT	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	31
Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΤΙΑΣ	31
3.1 ΗΡΩΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ	31
3.2 ΓΛΩΣΣΑ	33
3.3 ΕΙΚΟΝΑ.....	35
3.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	35
3.5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	57
Ο ΑΣΤΕΡΙΕ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ	57
4.1 ΗΡΩΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ	57
4.2 ΓΛΩΣΣΑ	57
4.3 ΕΙΚΟΝΑ.....	62
4.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	62
4.5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	84
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΩΝ	84

5.1 Τεχνικά χαρακτηριστικά	84
Οι χαρακτήρες	85
Γλώσσα.....	86
Τοποθεσία.....	90
5.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.....	90
5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	92
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ.....	94
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ	95

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία με τίτλο: «Αξιοποιώντας τις ιστορίες του Αστερίξ μέσα στην τάξη ως εργαλείο για την ανάπτυξη γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων στους μαθητές του Γυμνασίου», γράφτηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών Δημιουργικής Γραφής, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα.

Από τον 13^ο αιώνα τα ταξίδια άρχισαν να γίνονται σταδιακά ευκολότερα και ασφαλέστερα χάρη σε μια σειρά νέων τεχνικών μέσων, της πυξίδας, του αστρολάβου (όργανο προσδιορισμού του γεωγραφικού πλάτους με βάση την παρατήρηση των άστρων) και των πορτολάνων, που ήταν ναυτικοί χάρτες.

Ο κ. Σταύρος Καμαρούδης εκπόνησε μια εργασία με τον τίτλο «*Πορτολάνος – Portulan*» (εκδόσεις Αντ. Σταμούλη) σχετικά με τη μεθοδολογία της επιστημονικής τεχνογραφίας και απετέλεσε τον «Πορτολάνο» μου.

Το θέμα της παρούσας εργασίας αφορά την εφαρμογή της Δημιουργικής Γραφής στην Β' τάξη του Γυμνασίου στην οποία διδάσκεται η Γαλλική Γλώσσα μέσω δύο ιστοριών του Αστερίξ: α) «*Ο Γύρος της Γαλατίας*» (Le tour de Gaule d' Asterix) και β) «*Ο Αστερίξ στους Ολυμπιακούς Αγώνες*» (Asterix aux Jeux Olympiques).

Ο στόχος της έγκειται στο να εξετάσουμε σε ποιο βαθμό η εφαρμογή αυτού του τύπου διδασκαλίας / εκμάθησης μπορεί να αναπτύξει γλωσσικές επικοινωνιακές δεξιότητες στους μαθητές του Γυμνασίου (13-14 χρόνων), όπου διδάσκονται τα Γαλλικά, και να τους παρακινήσει στην περαιτέρω εκμάθηση των Γαλλικών, καθώς τα μαθήματα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας στο σχολικό χώρο είναι πολύ σημαντικά, για να μπορέσουν οι μαθητές να έχουν «επαφές» μέσω της γλώσσας και εκτός σχολείου.

Στο Α' Τετράμηνο (από μέσα Σεπτεμβρίου έως τα μέσα Ιανουαρίου) είδαμε τον *Γύρο της Γαλατίας* και στο Β' Τετράμηνο (από τα μέσα Ιανουαρίου έως τα μέσα Μαΐου) είδαμε τον *Αστερίξ στους Ολυμπιακούς Αγώνες*. Οι γνώσεις των μαθητών σύμφωνα με τη διεθνή κλίμακα γλωσσικών δεξιοτήτων επιπέδων του CECRL (Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues), είναι στο επίπεδο A2 (έχουν

κάνει Γαλλικά στην Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού σχολείου και στην Α΄ και Β΄ τάξη του Γυμνασίου).

Ο τρόπος εργασίας ήταν ατομική εργασία και σε ομάδες. Ο γενικός στόχος είναι η διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας με τρόπο παιγνιώδη, σε συνδυασμό με την παραδοσιακή διδασκαλία του σχολικού εγχειριδίου.

Το συγκεκριμένο τμήμα αποτελείται από 22 μαθητές, από τους οποίους οι 10 είναι αγόρια. Την προηγούμενη χρονιά συμμετείχαμε με το ίδιο τμήμα στο πρόγραμμα CLIL-EMILE, στο μάθημα της Γεωλογίας – Γεωγραφίας και Αρχαίας Ιστορίας της Α΄ Γυμνασίου, ενδιαφέρουσα και ωφέλιμη εμπειρία, με επιπλέον εξάσκηση στην ξένη γλώσσα, άρα καλύτερη εμπέδωση γραμματικών φαινομένων, εμπλουτισμό λεξιλογίου, γνώση των γλωσσικών δραστηριοτήτων. Η πολιτιστική διάσταση είναι πολλαπλή.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον κ. Σταύρο Καμαρούδη που δέχτηκε να αναλάβει την επίβλεψη της εργασίας, για την πάντα καλή του διάθεση καθώς και για την πολύτιμη βοήθειά του. Πολλά ευχαριστώ οφείλω στον κ. Τριαντάφυλλο Κωτόπουλο για την εποικοδομητική και συνεχή του στήριξη. Τις ευχαριστίες μου στην κα Ελένη Γρίβα, μέλος της τριμελούς επιτροπής.

Grand merci στο Σχολικό Σύμβουλο Γαλλικής Γλώσσας Κεντρικής Μακεδονίας κ. Λεωνίδα Παρτσανάκη για τις συμβουλές του στον τομέα της Γαλλικής γλώσσας.

Merci beaucoup στους μαθητές και τις μαθήτριες που δούλεψαν με κέφι και συνέβαλαν στην πραγματοποίηση αυτού του projet.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κα Κωνσταντίνα Βασιλείου, φιλόλογο και φίλη, για τη φιλολογική επιμέλεια των κειμένων και την ψυχολογική ενθάρρυνση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία αρχικά αναφερόμαστε στις θεωρητικές και ιστορικές αρχές της Δημιουργικής Γραφής και τη σχέση τους με την εκπαίδευση. Στη συνέχεια, ασχολούμαστε σύντομα με τα κόμικς, με την ιστορία των γαλλόφωνων κόμικς και με τον Αστερίξ τον Γαλάτη. Και οι δύο ιστορίες που παρουσιάζονται σε αυτήν τη διπλωματική είναι γραμμένες στη γαλλική γλώσσα.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, με παράλληλη αξιοποίηση της ελληνικής απόδοσης, διαλέξαμε ποικιλία από υποστηρικτικό υλικό, εκπαιδευτικά παιχνίδια, φύλλα εργασίας – ελκυστικές ασκήσεις προσαρμοσμένες στο επίπεδο των μαθητών.

Στο τέλος, παρουσιάσαμε σχόλια και δυσκολίες που συναντήσαμε κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Διαπιστώσαμε ότι οι μαθητές της Β΄ τάξης του Γυμνασίου Πλατέος Ημαθίας κατάφεραν να δραστηριοποιηθούν, να χαμογελάσουν και να γελάσουν με τους ήρωές μας και ταυτόχρονα να αναπτύξουν τις επικοινωνιακές γλωσσικές δεξιότητές τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

1.1 Ο όρος *Δημιουργική Γραφή*

Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί. Παρουσιάζουμε τους πιο αντιπροσωπευτικούς (Κωτόπουλος, 2011) όπως τους αναφέρει ο Τρ. Κωτόπουλος.

Η δημιουργική γραφή είναι μια δυνατότητα παραγωγής μιας πρωτότυπης γραπτής σύνθεσης (ή ανασύνθεσης) η οποία μπορεί να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κειμενικών ειδών, χωρίς αποκλειστικές συνδέσεις με τη λογοτεχνία. (Ramet, 2004).

Υπό τον όρο «δημιουργική γραφή» (Σουλιώτης, 1995) εννοούμε την ικανότητα να ελέγχει και να δαμάζει κανείς τις δημιουργικές σκέψεις και να τις μετατρέπει σε γραφή.

Συνδεδεμένη με τη διδασκαλία, η δημιουργία μπορεί να γίνει μια διαδικασία μοντέρνας διδασκαλίας που αναζητά να συμβάλει στην κινητοποίηση των μαθητών για την προφορική και γραπτή παραγωγή με το παιχνίδι. (Πασσιά, Μανδηλαράς, 2001).

Η δημιουργική γραφή μπορεί τεχνικά να θεωρηθεί ως γραφή πρωτότυπης σύνθεσης. Με αυτή την έννοια, η δημιουργική γραφή είναι συνδεδεμένη με τη λογοτεχνία και περιλαμβάνει μια ποικιλία ειδών, όπως η ποίηση, τα θεατρικά έργα, τα σενάρια ταινιών και τηλεόρασης, τα τραγούδια, τα προσωπικά δοκίμια.(Brande, 1981).

Ο όρος είναι επείσακτος, δηλαδή ξενικός, ο αγγλοσαξωνικός όρος είναι «creative writing» και ο γαλλικός «écriture créative».

Η ιστορία της Δ.Γ. ξεκινά στην Αθήνα με τον Αριστοτέλη (384-322 π.Χ.), αλλά έχει τις ρίζες της πιο πίσω από αυτόν. Ο Αριστοτέλης κωδικοποιεί μια μακραίωνη προφορική παράδοση στο έργο του *Περί Ποιητικής* (Κωτόπουλος 2012). Οι απαρχές της στα νεότερα χρόνια εντοπίζονται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα στις Η.Π.Α. Ο σύγχρονος επιστημονικός κλάδος ξεκινά στα 1939 με την ίδρυση του Iowa Writers Workshop. Ο σημαντικότερος προάγγελος του εγχειρήματος ήταν το «47 workshop» στο Harvard από τον George Baker μεταξύ 1906 και 1925. Το 1949 εισήχθη επίσημα

στα προγράμματα σπουδών των αμερικανικών Πανεπιστημίων, αρχικά στα μεταπτυχιακά προγράμματα και έπειτα στα προπτυχιακά. (Kallas, 2006, 69). Στο πέρασμα των χρόνων οι απόψεις για το αν η Δ.Γ. διδάσκεται ή όχι δεν έπαψαν να είναι αντικρουόμενες. Σήμερα, η Δ.Γ. διαθέτει μια πολύ ισχυρή διεθνή παρουσία, ειδικότερα κατά την τελευταία εικοσαετία. Ταυτόχρονα, παρατηρείται και μια εκδοτική έκρηξη στα βιβλία που ασχολούνται με τη διδασκαλία της Δ.Γ.

Η Δ.Γ. είναι και μια μορφή ψυχικής εκτόνωσης, εσωτερικής λύτρωσης και ψυχικής απελευθέρωσης. Η δημιουργική διαδικασία εμπεριέχει την παράμετρο της πνευματικής κάθαρσης και της λύτρωσης αλλά και της αυτοεπιβεβαίωσης (Brown, 1997). Είναι το αποτέλεσμα της ανάγκης για αυτοέκφραση: να επικοινωνήσουμε λέγοντας μια ανθρώπινη εμπειρία. Είναι συνδεδεμένη, λοιπόν, με την ανθρώπινη αναγκαιότητα να εκφραστεί (Williams, 1965). Υπάρχει η ανάγκη να διηγηθούμε γεγονότα και στιγμές της καθημερινής μας ζωής.

1.2 Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

Η αξία της Δ.Γ. ως εργαλείου παιδαγωγικού από πολύ νωρίς έγινε προφανής. Το 1922, στις Η.Π.Α. ο Carl Seashore στο Πανεπιστήμιο της Iowa εισήγαγε τη Δ.Γ. ως ένα νέο μάθημα στις σπουδές των τεχνών. (Πατεράκη). Στην Ευρώπη, η Δ.Γ. και η διδασκαλία της έγινε γνωστή στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες χάρη στον Célestin Freinet.

Στα πλαίσια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εξυπηρετούνται γνωστικοί και παιδαγωγικοί σκοποί. Αναφερόμενοι στον όρο σε σχέση με την εκπαίδευση, κάνουμε λόγο για την διαδικασία κατά την οποία, διεγείροντας κατάλληλα την παιδική / νεανική δημιουργικότητα, προκαλούμε την παραγωγή λόγου, με τρόπο παιγνιώδη και απαλλαγμένο από αυστηρά μαθησιακά και αξιολογικά πλαίσια.

Στο χώρο της εκπαίδευσης η κριτική στη διδασκαλία της Δ.Γ. αντικρίζεται λιγότερο ως εξάσκηση μιας ικανότητας και περισσότερο ως μια ελεύθερη έκφραση της προσωπικότητας του παιδιού (Dawson 2005, 21). Στην εκπαιδευτική πράξη συγκεντρώνει και παραθέτει πρακτικές και τεχνικές που στοχεύουν στην κατάκτηση συγγραφικών – κυρίως λογοτεχνικών – δεξιοτήτων σε εκπαιδευτικές διαδικασίες,

κυρίως σε παραγωγή γραπτού ή προφορικού λόγου. Η μέχρι σήμερα εμπειρία της Δ.Γ. αποδεικνύει ότι καλλιεργεί πολύπλευρα το παιδί, αυξάνει την αυτοπεποίθησή του, ενώ, ταυτόχρονα, δρα ως αθέατη υποστήριξη σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, βελτιώνοντας κατά πολύ τη γλωσσική, διανοητική και συναισθηματική εξέλιξη του μαθητή. (Benton 1999, 527)

Το γράψιμο ενεργοποιεί, κάνει τον άνθρωπο να σκέφτεται και να αντιλαμβάνεται καθαρότερα και διεξοδικότερα προοπτικές για τον εαυτό του και τους άλλους. Το γράψιμο απορροφά τόσο που κάνει τον δημιουργό να νιώσει ευφορία και ευεξία.

1.3 Η Δημιουργική Γραφή στην τάξη των Γαλλικών στο Γυμνάσιο.

Οι μαθητές, πέρα από την έκφρασή τους στα Γαλλικά μέσα από ένα κάδρο κανόνων παραγωγής γραπτού λόγου, έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν διάφορα είδη της Δ.Γ. Αναφέρουμε από αυτά τα πιο χαρακτηριστικά. (Anderson 2005, Ματσαγούρας 2001, Μήτσης 1999). Είναι τα κάτωθι: le journal (η εφημερίδα), le journal intime (το ημερολόγιο), le journalisme (η δημοσιογραφία), les essais (τα δοκίμια), des histoires (ιστορίες), le mémoire (απομνημονεύματα), les vignettes (οι μικρογραφίες), les lettres (τα γράμματα), le scénario (το σενάριο), les paroles des chansons (τα λόγια των τραγουδιών), le blogging, l'écriture libre (η ελεύθερη γραφή). Όλα αυτά τα είδη οδηγούν στην προώθηση της δημιουργικής σκέψης, της αλληλεπίδρασης, της ανάπτυξης της φαντασίας. Πράγματι, απαιτούν δεξιότητες βάσει των ήδη υπάρχουσών γνώσεων και έτσι οδηγούν στην πιο ενεργή μέθεξη των μαθητών στη διαδικασία, στη σύγκριση και τη γλωσσική έκφραση. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει στάδια τα οποία πραγματώνονται και προβλέπονται από τον/την διδάσκοντα/ουσα.

Εκτός από τη γλωσσολογική πλευρά, αυτό που είναι σημαντικό είναι η παιδαγωγική πλευρά: για παράδειγμα, η συνεργασία των μαθητών που χωρίζονται σε γκρουπ, σε ομάδες οι οποίες συγκρίνουν τα κείμενά τους. (Ματσαγούρας 2007, Hayel, Nadia, Safa, 2016).

Η τεχνική της Δ.Γ. θεωρείται ως «ένα παιχνίδι» που έχει γλωσσική εφαρμογή και είναι ένα έναυσμα για τη δημιουργικότητα των μαθητών. Σύμφωνα με τον Boniface,

ένα ατελιέ – εργαστήρι γραφής έχει σκοπό να θέσει σε κίνηση τη γραφή, να δημιουργήσει το κίνητρο, μέσα από κάποια ευχαρίστηση (Boniface, 1992).

Οι μαθητές του Γυμνασίου μαθαίνουν γραμματικούς κανόνες, εκφράσεις, λέξεις. Συνεπώς, το γλωσσικό επίπεδό τους αντιστοιχεί στο A2 σύμφωνα με το CECRL (Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues). Με μια σειρά δραστηριοτήτων -ασκήσεων- φύλλων εργασίας εξασκούν την ξένη γλώσσα. Αυτό αποδίδει καρπούς, βοηθώντας τους μαθητές να ακονίζουν το πνεύμα τους, ν' αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και να είναι δημιουργικοί (Perrichon, 2009).

Στη γαλλική γλώσσα, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στον προφορικό και το γραπτό λόγο, κυρίως σε ό,τι αφορά τη φόρμα, τον τύπο. Γι' αυτό, ξεκινάμε κάποιες φορές από τον προφορικό λόγο. Αυτό αυξάνει τη συμμετοχή των μαθητών που εμβαθύνουν συγχρόνως στην κουλτούρα και τον πολιτισμό της ξένης γλώσσας.

Στην τάξη μας των Γαλλικών στο Γυμνάσιο, οι δραστηριότητες που δόθηκαν καλύπτουν εξίσου τη γλωσσολογική και την πολιτιστική πλευρά του μαθήματος. Έτσι, οι μαθητές εμβαθύνουν στην παραγωγή γραπτών κειμένων κι έρχονται σ' επαφή με τη γαλλόφωνη κουλτούρα. Έρχονται σ' επαφή με την ξένη γλώσσα και τη γνωρίζουν από την εμπειρία κι όχι μόνο από τη διδασκαλία του σχολικού εγχειριδίου. Ανταλλάσσουν ιδέες, συνεργάζονται, κοινωνικοποιούνται. Ωφέλιμη εμπειρία είναι και η διαθεματικότητα με τα εικαστικά, τη γεωγραφία, την ιστορία, τα αγγλικά. Σημειώνουμε, επίσης, τη διεύρυνση των αντιλήψεων των μαθητών, τη γνωριμία τους με ποικίλα συστήματα αξιών, την καλλιέργεια της ευαισθησίας τους.

Η θετική επίδραση στη διδασκαλία της γλώσσας είναι φανερή. Οι μαθητές παρήγαγαν κείμενα πεζού λόγου, έφτιαξαν κολάζ, συζήτησαν, ζωγράρισαν αφίσες. Ενδεικτικά αναφέρω: α) αφίσα με το σήμα των Ολυμπιακών Αγώνων, το οποίο περιτριγυρίζουν οι χαρακτήρες μας, οι ήρωες της ιστορίας.

β) αφίσα με τον παγκόσμιο χάρτη και σε κάθε ήπειρο ένας χαρακτήρας – ήρωας κάνει ένα άθλημα.

γ) αφίσα με έναν αγωνιστικό χώρο, όπου διεξάγονται Ολυμπιακοί Αγώνες και μέσα αγωνίζονται οι χαρακτήρες της ιστορίας.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι η Δ.Γ. συνδέεται στενά με τη φιλαναγνωσία. Ο όρος «φιλαναγνωσία» φαίνεται ότι ταυτίζεται με τον περιφραστικό γαλλικό όρο «aimer

lire» (αγάπη για ανάγνωση, μου αρέσει να διαβάζω). Ελπίζουμε ότι όλα αυτά συμβάλλουν στην πολλαπλή αισθητική καλλιέργεια, στην παραγωγή πολιτισμού και στην ιδιότητα του ενεργού πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΜΙΚΣ

2.1 Τι είναι κόμικς

Κόμικς - Εικονογραφήματα: Η τέχνη της αφήγησης ιστοριών με διαδοχή σχεδιασμένων εικόνων στην τυπογραφική επιφάνεια. Πέτρος Μαρτινίδης

Η διαδοχή στιγμών είναι χαρακτηριστικό της αφήγησης και η ύπαρξη αφήγησης είναι το βασικό χαρακτηριστικό των εικονογραφημάτων που σε συνδυασμό με την τυπωμένη σελίδα και το σκίτσο προσφέρει αυτό που έχει ονομαστεί 9η τέχνη.

Τα κόμικς ή εικονογραφήματα, όπως αποδίδονται από τον Πέτρο Μαρτινίδη στο βιβλίο του «*ΚΟΜΙΚΣ Τέχνη και Τεχνικές της Εικονογραφήσεως*», είναι μια σχετικά νεαρή μορφή αφηγηματικής τέχνης. Χρησιμοποιήθηκαν αρχικά ως εικονογράφηση και επεξήγηση για τις καριكاتούρες, οι οποίες θεωρούνται ένα είδος protocomics. Ο αναγνώστης έπρεπε να φανταστεί και μια μεταγενέστερη στιγμή από εκείνην της απεικόνισης, δημιουργώντας έτσι την ανάγκη της συνέχειας.

Βασικός σταθμός στη διαμόρφωση των εικονογραφημάτων ήταν η εφεύρεση της τυπογραφίας γύρω στα 1450 και η ταχύτατη διάδοση της που ξεκίνησε ουσιαστικά τον 15^ο αιώνα. Το 1500 λειτουργούσαν τυπογραφεία σε 236 πόλεις της Ευρώπης και είχαν ήδη εκδοθεί 30 – 35 χιλιάδες τίτλοι βιβλίων. Αρχικός στόχος το νεαρό κοινό, για να γίνουν ελκυστικά τα διάσημα βιβλία ή μυθιστορήματα. Οι εφημερίδες αφιέρωσαν λίγο χώρο στην απεικόνιση εύθυμων (κωμικών - κόμικς) περιστατικών, συνοδευμένων από λίγο κείμενο, που είχαν κυρίως τη μορφή της λεζάντας, για να αποκτήσουν αναγνωστικό κοινό και στις νεαρές ηλικίες, ώστε να αυξήσουν τις πωλήσεις τους.

Τη χρήση της αφηγηματικής λωρίδας και των ορίων στα πάνελ εφαρμόζει πρώτος, το 1827, ο Ελβετός Ροδόλφος Τέπφερ, (Terfer). Σταδιακά, με το τέλος του 19ου αιώνα και μέχρι τις αρχές του 20ου, έχουμε όλα τα δομικά στοιχεία των σύγχρονων εικονογραφημάτων: σκίτσα σε καρέ διαφόρων μεγεθών, κείμενο μέσα στα καρέ είτε μέσα σε σύννεφα ως φωνές των χαρακτήρων είτε σε πλαίσια ή λεζάντες ως αφηγηματικές φωνές και τη χρήση της λωρίδας. Η πλατιά δημοτικότητα των εικονογραφημάτων τούς εξασφάλισε σαφώς περισσότερο χώρο, βγάζοντάς τα από τα στενά πλαίσια της λωρίδας.

Μέχρι τον Δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και λίγα χρόνια μετά, το είδος γνωρίζει πολύ μεγάλη ακμή κυρίως στις Η.Π.Α (μία από τις δημοφιλέστερες σειρές είναι του Walt Disney, Mickey Mouse κ.ά.). Στην Ευρώπη πρωτοστατεί αρχικά το Βέλγιο με τον Tintin (Τεν τεν) του Georges Remi (Hergé) και ακολουθεί το γαλλικό δίδυμο René Goscinny και Albert Uderzo με τις σειρές Oumpah-pah, Asterix και Iznogoud από Goscinny και Jean Tabary.

Αξίζει να αναφέρω και τις περιπέτειες του Λούκυ Λουκ. Πρόκειται για ένα ιστορικό κόμικ με εξαιρετικό καλλιτεχνικό βάρος, το οποίο γεννήθηκε μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά στη χώρα μας εμφανίστηκε περισσότερο από 20 χρόνια αργότερα, στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Πλασμένο από το Βέλγο σκιτσογράφο Μορίς, ο οποίος αρκετά χρόνια αργότερα συνεργάζεται με το σεναριογράφο Ρενέ Γκοσινί. Μορίς και Γκοσινί άγγιξαν κάθε πτυχή της Αμερικής του 19^{ου} αιώνα.

Η πρώτη εμφάνιση των εικονογραφημάτων στην Ελλάδα γίνεται το 1951 με την κυκλοφορία διασκευής των *Αθλίων* του Β. Ουγκώ από τα *Κλασσικά Εικονογραφημένα*. Η σειρά βασιζόταν κυρίως στην αμερικανική έκδοση, αλλά αργότερα προσαρμόστηκε και σε ελληνική θεματολογία με πρώτο τεύχος το «Περσέας και Ανδρομέδα» που κυκλοφόρησε το 1953. Την ίδια χρονιά σε κείμενα του Στέλιου Ανεμοδουρά και σκίτσα του Βύρωνα Απτσόγλου κυκλοφορεί το περιοδικό «Ο Μικρός Ηρώς».

Για μεγάλο διάστημα ο κύριος όγκος των εικονογραφημάτων στην Ελλάδα είναι ξένα μεταφρασμένα στα ελληνικά (KOMIΞ, MIKY κ.ά.). Σύμφωνα με την πολύ εκτεταμένη έρευνα που έχει κάνει στο βιβλίο του ο Soloup *Τα ελληνικά Comics*, η

πρώτη συνειδητή προσπάθεια δημιουργίας ελληνικών εικονογραφημάτων έγινε το 1978, με την έκδοση του περιοδικού *Κολούμπρα*.

Τα κόμικς ταυτισμένα με την παραλογοτεχνία, συχνά θεωρούνταν ότι ασκούσαν αρνητική επιρροή στους νέους. Τις δεκαετίες του 1980 και του 1990 το κλίμα άλλαξε. Είναι η εποχή που μεσουρανούσαν τα περιοδικά *Βαβέλ* και *Παραπέντε*. Τα κόμικς έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση των αναγνωστών. Κι έτσι το 1983 κυκλοφορεί η σειρά «*Οι κωμωδίες του Αριστοφάνη σε κόμικς*» με διασκευασμένα κείμενα από τον Τάσο Αποστολίδη και σκίτσα του Γιώργου Ακοκαλίδη. Συνεχίζονται οι ελληνικές εκδόσεις με τα περιοδικά *Σκαθάρι*, *Μαμούθ Κόμιξ*, *Γαλέρα* κ.ά. Εφημερίδες και περιοδικά φιλοξενούν στις σελίδες τους ελληνικά και ξένα κόμικς.

Στο εξωτερικό αλλά και στη χώρα μας κυκλοφορούν όλα τα είδη των εικονογραφημάτων, graphic novels, strips, ερωτικά, του φανταστικού, εκπαιδευτικά, κλασικά εικονογραφημένα, επιστημονικής φαντασίας, avant garde, underground. Στο βιβλίο *Τα ελληνικά Comics* του Αντώνη Νικολόπουλου (2012), γίνεται μια άρτια ανάλυση των ειδών στα ελληνικά εικονογραφημένα και μια λεπτομερής χρονική τους κατάταξη.

Χρήση των εικονογραφημάτων

Ο βασικός σκοπός των εικονογραφημάτων ήταν η ψυχαγωγία με κύριο στόχο το παιδικό και εφηβικό αναγνωστικό κοινό. Αποτέλεσαν σε πολλές περιπτώσεις τα πρώτα αναγνώσματα πολλών παιδιών. Υπάρχουν πολλές μελέτες στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα για την αξία της χρήσης των εικονογραφημάτων στην εκπαίδευση, καθώς και μελέτες για τη θετική επίδραση που έχουν στον ψυχισμό των παιδιών και των εφήβων. Αντίστοιχα, υπάρχουν και πάρα πολλές κριτικές που αποδοκιμάζουν τις πρακτικές των ηρώων των αφηγημάτων. Το αν η κριτική στα εικονογραφημένα είναι δίκαια καλή ή κακή, υπερβολικά εξυμνητική ή όχι, είναι ένα θέμα που θίγουν και ο Πέτρος Μαρτινίδης στο βιβλίο του *ΚΟΜΙΚΣ*, αλλά και ο Solourp, ψευδώνυμο του Αντώνιου Νικολόπουλου, στο βιβλίο του «*Τα ελληνικά Comics*». Λίγο ως πολύ, και οι δύο καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι δεν πρέπει γενικά πέρα από το μήνυμα να θεωρείται αμελητέος ο ρόλος και η δύναμη του αναγνώστη και η ερμηνεία που θα δώσει εκείνος σε ό,τι διαβάσει, γιατί ο κάθε τελικός αποδέκτης ενός μηνύματος έχει διαφορετική παιδεία, άλλο υπόβαθρο και τη

δική του οπτική. Αυτό ισχύει για τα μηνύματα από όποια μορφή τέχνης και αν προέρχονται.

Για την ετυμολογία της λέξης comics βρίσκει: «Η λέξη “κόμικς” προέρχεται ετυμολογικά από τη λέξη “κωμικός” κι αυτό γιατί οι πρώτες ιστορίες ήταν κωμικού περιεχομένου». Συνδέθηκε έτσι το κωμικό με το παιδί, ενώ είναι πλέον γνωστό ότι ούτε είναι απαραίτητα κωμικές οι αφηγήσεις των εικονογραφημάτων, αλλά ούτε ότι το κωμικό πρέπει να απευθύνεται αποκλειστικά στα παιδιά.

Εν κατακλείδι, τα κόμικς, η 9^η τέχνη, έγιναν ιδιαίτερα δημοφιλή και, παρά τη δυσμενή κριτική που είχαν δεχθεί, με το πέρασμα των χρόνων έχουν καταξιωθεί ως λογοτεχνικό είδος. Πρόκειται για ένα ολιγοσέλιδο εγχειρίδιο. Είναι ένα πολυτροπικό κείμενο με συνδυασμό εικόνας και λιτού λόγου. Ευσύνοπτο κείμενο, άρα λειτουργεί και προδιαθέτει θετικά τον αναγνώστη. Αποτελεί ένα μέσο ψυχαγωγίας με μορφωτικές προεκτάσεις. Συνδέεται με ιστορίες κωμικές αλλά σε κάποια φάση επεκτείνεται κι αλλάζει, αγγίζει σοβαρά θέματα, προβληματίζει κι εκπαιδεύει νεαρό και ενήλικο κοινό. Απευθύνεται στο ευρύ κοινό και όχι σε συγκεκριμένες επαγγελματικές ομάδες.

2.2 Graphic novel, αναδυόμενο και δημοφιλές είδος

Τα κόμικς εμφανίζονται συχνά και με μία άλλη ονομασία, ως «graphic novels». Εικονογραφικό ή εικονογραφημένο μυθιστόρημα, εικαστικό μυθιστόρημα, σκιτσογραφικό μυθιστόρημα, εικονογραφηγήμα, εικονιστόρημα, γραφιστικό μυθιστόρημα. Οι απόπειρες απόδοσης στα ελληνικά του όρου graphic novel είναι πολλές. Ο όρος συνδέεται συνειρμικά (novel, μυθιστόρημα) με την καλλιτεχνική αρτιότητα αλλά και τις προτιμήσεις ενός πιο απαιτητικού αναγνωστικού κοινού. Το πρώτο έργο που χρησιμοποίησε με επιτυχία τον όρο ήταν το *Contract with God and Other Tenement Stories* του Will Eisner (*Συμβόλαιο με τον Θεό και άλλες ιστορίες*, 1978) - μια σπονδυλωτή ιστορία με χαρακτηριστικά εικονογραφημένου μυθιστορήματος, που διέφερε κατά πολύ από τα κόμικς (ιδιαίτερα τα υπερηρωικά) που κυριαρχούσαν μέχρι τότε στις ΗΠΑ. Η ευρύτερη αποδοχή των graphic novels ήρθε το 1986 με την κυκλοφορία τριών έργων: *Batman. The Dark Knight Returns* του Frank Miller, *Watchmen* του Alan Moore-Dave Gibbons και *Maus* του Art

Spiegelman. Έκτοτε τα graphic novels εξελίχθηκαν σε μια ιδιαίτερα δημοφιλή φόρμα, καταξιωμένη από θεωρητικούς και κριτικούς. Κατάφεραν έτσι να διαμορφώσουν το πλαίσιο όπου τα κόμικς στο σύνολό τους ως μέσο μπορούσαν πια να αποτινάξουν τη μομφή της «μη υψηλής» δημιουργίας ή του «μη επωφελούς» αναγνώσματος. Ταυτόχρονα προσέφεραν στους εκδότες τους πολύτιμες εμπορικές διεξόδους.

Κόμικς και graphic novels

Ποια κόμικς όμως μπορούν να περιγραφούν ως graphic novels; Δεν υπάρχει αυστηρός ορισμός για τη συγκεκριμένη φόρμα κόμικς. Τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που κατά καιρούς της έχουν αποδοθεί (αριθμός σελίδων, περιεχόμενο κ.λπ.) αυξάνουν τη σύγχυση γύρω από το ποια κόμικς είναι ή δεν είναι graphic novels. Τα βασικότερα στοιχεία της συγκεκριμένης φόρμας, όπως δίνονται σε διαφορετικές απόπειρες ορισμού, είναι: η σχετικά μεγάλη έκταση, η θεματική ενότητα και η προσομοίωση της έκδοσής τους στη μορφή του βιβλίου. Ωστόσο, η ασάφεια ευνοεί την πληθωριστική χρήση του όρου, με αποτέλεσμα αρκετοί εκδότες και δημιουργοί να προσδιορίζουν πλέον τα έργα τους ως τέτοια, ακόμα και όταν το θέμα ή η έκτασή τους δεν δικαιολογεί τη χρήση του όρου ή όταν αυτά δεν διαφέρουν σε τίποτε από τα γνωστά «άλμπουμ κόμικς». Τα graphic novels αποτελούν μια ξεχωριστή φόρμα αυτού που λέμε «κόμικς» (comic strips, comic books, web comics κ.λπ.). Όπως επισημαίνουν οι Βρετανοί μελετητές Mike Chinn και Chris McLoughlin: «Τα graphic novels είναι κόμικς, αλλά όλα τα κόμικς δεν είναι graphic novels». Το ένα είναι υποσύνολο του άλλου. Ωστόσο, ο όρος «graphic novel» παραμένει αόριστος. Αυτό που επιθυμεί - ή, για να ακριβολογούμε, επιδιώκει - να δηλώσει είναι ότι τα graphic novels «είναι τα κόμικς που δεν μοιάζουν με τα κόμικς που ξέρατε».

Το graphic novel στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα ο όρος έφτασε στα μέσα της δεκαετίας του 2000 - αρχικά χάρη στη μετάφραση αριστουργημάτων της διεθνούς παραγωγής, όπως τα *Palestine* (ΚΨΜ, 2006), *Περσέπολις* (Ηλίβατον, 2006), *V for Vendetta* (Anubis, 2006), *Blankets* (ΚΨΜ, 2007), *Maus* (Zoobus, 2008), *Watchmen* (Anubis, 2008), *Batman: Ο σκοτεινός ιππότης επιστρέφει* (Anubis, 2008) κ.ά.

Το πρώτο ελληνικό δείγμα του είδους που αυτοπροσδιορίζεται ως graphic novel εμφανίζεται το 2008. Είναι το *1453* (Anubis, 2008) των Ορέστη Μανούσου και Νίκου Παγώνη. Λίγους μήνες αργότερα ακολουθεί το *Logicomix* (Ικαρος, 2008) των Απόστολου Δοξιάδη, Χρίστου Παπαδημητρίου, Αλέκου Παπαδάτου και Annie Di Donna. Η μεγάλη επιτυχία του βραβευμένου έργου, η οποία υπήρξε πρωτίστως διεθνής μέσα από πολλές μεταφράσεις, διαφημίζει και εισάγει ουσιαστικά τον όρο graphic novel στην ελληνική πολιτισμική σκηνή. Εκδότες και δημιουργοί αρχίζουν να βλέπουν θετικά τη νέα φόρμα (χάρη στην εμπορική επιτυχία και στην καλλιτεχνική της αξία) και το ευρύτερο κοινό συνειδητοποιεί σταδιακά πως υπάρχουν και «άλλα» κόμικς για ενηλίκους. Το 2009, το παιδικό εικονογραφημένο βιβλίο *Οι δραπετές της σκακιάρας* (Καλέντης, 2009) του Ευγένιου Τριβιζά, με εικονογράφηση της Ράνιας Βαρβάκη, αυτοπροσδιορίζεται στο εξώφυλλο ως graphic novel.

Ακολούθησαν οι μεταφορές λογοτεχνικών έργων Ελλήνων συγγραφέων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ποίημα *Ιθάκη*, που έχει αναδειχθεί ως το οικουμενικότερης πρόσληψης ποίημα του ούτως ή άλλως οικουμενικού Καβάφη, το οποίο μετετράπη σε κόμικ από τον Αυστραλό σκιτσογράφο Gavin Aug Than σε μια εξαιρετικά εντυπωσιακή προσέγγιση.

2.3 Γαλλοβελγικά κόμικς

Τα γαλλοβελγικά κόμικς ή BD (γαλλικά: *bande dessinée franco-belge*) είναι κόμικς τα οποία δημιουργούνται για αναγνώστες από τη Γαλλία ή/και το Βέλγιο. Στα γαλλικά, ο όρος *bande dessinée* (κατά λέξη «σχεδιασμένη λωρίδα») και η συντομογραφία BD χρησιμοποιούνται για τον χαρακτηρισμό των κόμικς εν γένει. Στις μη γαλλόφωνες χώρες, ωστόσο, το BD χαρακτηρίζει τα γαλλοβελγικά κόμικς ειδικά.

Η Γαλλία και το Βέλγιο θεωρούνται από τις πρώτες χώρες που αντιμετώπισαν τα κόμικς και τους δημιουργούς αυτών με σεβασμό και πολλοί γαλλοβελγικοί τίτλοι κόμικς έχουν αποκτήσει διεθνή φήμη. Μεταξύ αυτών είναι τα χιουμοριστικά Τεντέν (Hergé), Αστερίξ (Ρενέ Γκοσινί και Αλμπέρ Ουντερζό) και Λούκυ Λουκ (Μορίς), καθώς και η παιδική σειρά Στρουμφάκια (Peyo). Τα ενήλικα κόμικς δημιουργών όπως ο Ζακ Ταρντί, ο Ζαν Ζιρώ και η Ζυλί Μαρό έχουν γίνει επίσης διάσημα. Μεγάλα ονόματα σαν τον Ιταλό Ούγκο Πρατ ή τον Χιλιανό Αλεχάντρο Χοδορόφσκι έχουν συνεργαστεί συστηματικά με γαλλικές και βελγικές εκδοτικές και ως εκ τούτου μπορούν να θεωρηθούν μέρος της γαλλοβελγικής σκηνης.

Ιστορία

Πρόδρομοι (πριν από τον 20ο αιώνα)

Στη Γαλλία, η πρώτη εμφάνιση της διαδοχικής τέχνης, τουλάχιστον όπως την ορίζει ο Σκοτ ΜακΚλάουντ, μπορεί να αναχθεί στην Ταπισερί της Μπαγιέ (Tapisserie de Bayeux, 11ος αιώνας), η οποία απεικονίζει την κατάκτηση της Αγγλίας από τον Γουλιέλμο τον Κατακτητή.

Τα έργα του Ελβετού ζωγράφου και καρικατουρίστα Ροντόλφ Τέπφερ, που ο ίδιος ονόμαζε *littérature en estampes*, περιείχαν διάφορες καινοτομίες (π.χ. τα όρια των καρτέ), οι οποίες ήταν θεμελιώδεις για τη γέννηση των κόμικς. Σήμερα, πολλοί μελετητές τα θεωρούν ως τα πρώτα κόμικς με τη σύγχρονη έννοια. Πάντως, παρόμοια έργα είχαν δημιουργήσει πολλοί άλλοι καλλιτέχνες της εποχής. Το έργο *Des agréments d'un voyage d'agrément* (1851) του Γκυστάβ Ντορέ μπορεί επίσης να θεωρηθεί ένα από τα προπατορικά γαλλοβελγικά κόμικς.

Σχεδόν μέχρι και τη δεκαετία του 1960, τα γαλλόφωνα κόμικς θα συνδέονταν κυρίως με το παιδικό κοινό, γεγονός που ο πρωτοπόρος Γάλλος μελετητής Πιέρ Κουπρί σχολίασε ως εξής: «Τα προφύλαξαν, φυλακίζοντάς τα».

Απαρχές (1900-1929)

Τον Φεβρουάριο του 1905 κυκλοφόρησε το περιοδικό *Semaine de Suzette*, που απευθυνόταν κυρίως σε κορίτσια. Ο σημαντικότερος χαρακτήρας που εμφανίστηκε στις σελίδες του ήταν η Bécassine, μια αφελής και καλόκαρδη υπηρέτρια. Πρόκειται για την πρώτη γυναίκα πρωταγωνίστρια των γαλλοβελγικών κόμικς.

Τον Ιούνιο του 1908 έκανε το ντεμπούτο του, στο περιοδικό *L'Épatant*, το κόμικ *Les Pieds Nickelés* του Λουί Φορτόν. Οι χιουμοριστικές ιστορίες των τριών κατεργάρηδων φίλων είχαν σημαντική απήχηση στο κοινό. Επιπλέον, ο Φορτόν ήταν ο πρώτος γαλλόφωνος δημιουργός που χρησιμοποίησε συστηματικά τα μπαλονάκια ομιλίας, παρότι δεν απεμπόλησε τις μεγάλες περιγραφές κάτω από τις εικόνες. Σήμερα, το *Les Pieds Nickelés* αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κληρονομιάς των γαλλικών κόμικς.

Κάποια έργα της ίδιας περιόδου, το *Sam et Sap* (1908) και το *Frip et Bob* (1912), ήταν τα πρώτα που αφαίρεσαν τελείως τις περιγραφές κάτω από τα καρέ και τα αντικατέστησαν με τα μπαλονάκια κειμένου. Το 1926, κυκλοφόρησε το πρώτο κόμικ του Ζωρζ Ρεμί, του διάσημου πια Hergé. Ήταν το *Les Aventures de Totor, C. P. des Hannotons*, το οποίο σήμερα θεωρείται ένας πολύ σημαντικός κρίκος της εξέλιξης του σύγχρονου κόμικ.

Η γέννηση των σύγχρονων γαλλοβελγικών κόμικς (1929-1944)

Η εμφάνιση του Τεντέν του Hergé αποτελεί ένα από τα πλέον καθοριστικά γεγονότα της ιστορίας των γαλλοβελγικών κόμικς. Οι περιπέτειες του νεαρού δημοσιογράφου εμφανίστηκαν για πρώτη φορά το 1929 στο *Le Petit Vingtième*, ένθετο της εφημερίδας *Le Vingtième Siècle*. Το πρώτο άλμπουμ, *Στη Χώρα των Σοβιέτ*, είχε πρωτοφανή επιτυχία, πουλώντας μέσα σε έναν χρόνο 10.000 αντίτυπα μόνο στο Βέλγιο.

Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ανέκοψε την ανοδική τάση των BD. Το Βέλγιο περιήλθε σε γερμανική κατοχή τον Μάιο του 1940, ενώ τον Ιούνιο του ίδιου έτους, τα

ναζιστικά στρατεύματα είχαν μπει στο Παρίσι. Και στις δύο χώρες, η κατοχή επέφερε διακοπή της έκδοσης πολλών περιοδικών.

Η χρυσή εποχή (1945-1969)

Η περίοδος μετά τον Πόλεμο μέχρι και τα τέλη της δεκαετίας του 1960 θεωρείται ευρέως η Χρυσή Εποχή των BD, καθώς διέπρεψαν πολλοί νέοι καλλιτέχνες και εκδόθηκαν τίτλοι που πλέον θεωρούνται κλασικοί.

Μεταπολεμική εποχή και υπεροχή των Βέλγων (1945-1959)

Στα μεταπολεμικά χρόνια, ιδρύθηκαν πολλά περιοδικά και στις δύο χώρες, αλλά εκείνα που ανέβασαν τον πήχη των γαλλοβελγικών κόμικς και τα ανανέωσαν ριζικά, ήρθαν από το Βέλγιο. Αυτό εξηγείται όχι μόνο από την τεράστια επιτυχία του Hergé, που ενέπνευσε νέους δημιουργούς, αλλά και από την πιο χαλαρή στάση των βελγικών αρχών απέναντι στα κόμικς, σε αντίθεση με τη γαλλική κυβέρνηση που επέβαλε λογοκρισία.

Το 1946 πραγματοποιήθηκε το ντεμπούτο του περιοδικού *Tintin* και δύο χρόνια αργότερα άρχισε να εκδίδεται και στη Γαλλία, με μικρές διαφορές στο περιεχόμενο. Ο μεγαλύτερος ανταγωνιστής του *Tintin* ήταν το *Le Journal de Spirou*, που είχε επανέλθει τον Οκτώβριο του 1944.

Στη Γαλλία, η επαναφορά των αμερικανικών στριπ συνοδεύτηκε από ιδιαίτερες ανησυχίες για το περιεχόμενό τους και το θέμα πήρε πολιτικές διαστάσεις. Ο επονομαζόμενος *Loi du 16 juillet 1949 sur les publications destinées à la jeunesse* («Νόμος της 16ης Ιουλίου για εκδόσεις που απευθύνονται στη νεολαία») απαγόρευε όχι μόνο τη θετική απεικόνιση ανήθικων ή βίαιων συμπεριφορών σε περιοδικά για το νεανικό κοινό, αλλά και την έκθεση τέτοιου υλικού σε σημεία που ήταν ορατό από παιδιά, ακόμα και αν αυτό το υλικό δεν απευθυνόταν σε αυτά. Ο νόμος αυτός, που ισχύει μέχρι και σήμερα, άνοιξε τον δρόμο για τη λογοκρισία στον χώρο των γαλλικών κόμικς.

Παρά τις όποιες επιπλοκές μπορεί να επέφερε η λογοκρισία, πολλά γαλλικά περιοδικά με κόμικς ευημερούσαν.

Η άνοδος των γαλλικών κόμικς (1959-1969)

Κατά τη δεκαετία του 1960, οι ήδη υπάρχοντες τίτλοι του *Tintin* και *Le Journal de Spirou* συνέχισαν να προσελκύουν αναγνώστες.

Το 1959, μια ομάδα δημιουργών και δημοσιογράφων, μεταξύ των οποίων και οι Ρενέ Γκοσινί, Αλμπέρ Ουντερζό και Σαν-Μισέλ Σαρλιέ, ίδρυσε το περιοδικό *Pilote*. Η διαφημιστική καμπάνια τράβηξε το ενδιαφέρον εφήβων και φοιτητών, με αποτέλεσμα το πρώτο νούμερο να πουλήσει 300.000 αντίτυπα. Στο πρώτο αυτό τεύχος εμφανίστηκε το πασίγνωστο *Astérix* των Γκοσινί και Ουντερζό. Διαθέτοντας μια εξαιρετική ισορροπία ανάμεσα στις θορυβώδεις πλάκες και το έξυπνο χιούμορ, σύντομα έγινε ο πιο αγαπητός τίτλος του περιοδικού και συγκαταλέγεται πλέον στα κορυφαία κόμικς της γαλλοβελγικής παράδοσης, με περισσότερες από 300 εκατομμύρια πωλήσεις παγκοσμίως.

Η εποχή του πειραματισμού και της ενηλικίωσης (1970-1979)

Η δεκαετία του 1970 συνδέεται με την προσπάθεια των δημιουργών για την απόκτηση καλλιτεχνικής ελευθερίας.

Τα *Tintin* και *Le Journal de Spirou* ανανεώθηκαν σημαντικά. Ειδικά το πρώτο έκανε μια στροφή προς ελαφρώς πιο ενήλικα αναγνώσματα, σαν το *Buddy Longway* (1972) του Ελβετού Derib. Το *Thorgal* των Ζαν Βαν Αμ και Γκρέγκορζ Ροσίνσκι έκανε το ντεμπούτο του το 1977 και σήμερα έχει αναδειχθεί σε μια από τις μεγαλύτερες εμπορικές και καλλιτεχνικές επιτυχίες των BD. Από την άλλη πλευρά, το *Le Journal de Spirou* δεν απομακρύνθηκε πολύ από το χιουμοριστικό του περιεχόμενο, επενδύοντας σε νέες επιτυχημένες σειρές από τον Κωβέν (Sammy – 1973, L'Agent 212 – 1975). Το 1977 έκανε το ντεμπούτο του άλλη μία σημαντική σειρά του Φρανκέν, το *Idées noires*, ένα από τα καλύτερα γαλλοβελγικά κόμικς μαύρου χιούμορ.

Οι αρχές του 1970 έφεραν μια τάση φυγής από το *Pilote*. Το 1975 ιδρύθηκε από τους Ζαν Ζιρώ, Φιλίπ Ντρουγιέ, Ζαν-Πιερ Ντιονέ και Μπερνάρ Φαρκάς η εκδοτική *Les Humanoïdes Associés*. Το περιοδικό που εξέδιδε, ονόματι *Métal*

Hurlant, εστίαζε κυρίως στην επιστημονική φαντασία, χωρίς ωστόσο να κάνει χρήση των στερεοτύπων του είδους. Ένα άλλο αξιοσημείωτο περιοδικό ήταν το *Charlie Mensuel*, που είχε ιδρυθεί το 1969.

Επικράτηση του mainstream και οικονομική ύφεση (1980-1989)

Η δεκαετία του 1980 είδε μεγάλες αλλαγές στο οικονομικό και εκδοτικό πλαίσιο των γαλλοβελγικών κόμικς, καθώς οι πωλήσεις των κόμικς ακολούθησαν την πτωτική τάση που είχε προηγουμένως παρατηρηθεί στον χώρο του βιβλίου. Τα γαλλοβελγικά κόμικς σημαδεύτηκαν από την επικράτηση των οικονομικών συμφερόντων, αφού ο πειραματισμός και η ελευθερία της έκφρασης που είχε κατακτηθεί τα προηγούμενα χρόνια, υποχώρησαν μπροστά στην κερδοσκοπία των εκδοτών. Μεγάλες εκδοτικές απορρόφησαν μικρότερες. Διάφορα περιοδικά που μέχρι τότε κυριαρχούσαν στο χώρο, άρχισαν να κλείνουν. Το βελγικό περιοδικό (*À suivre*) θα μπορούσε ίσως να χαρακτηριστεί ως το σημαντικότερο έντυπο της δεκαετίας. Το *Le Journal de Spirou* επιβίωσε, συνδυάζοντας στην ύλη του ενήλικες και χιουμοριστικές σειρές. Αξίζει να σημειωθεί ότι το *Fluide Glacial* είναι το μοναδικό μηνιαίο περιοδικό ενήλικων κόμικς που κυκλοφορεί στη Γαλλία σήμερα.

Σύγχρονη περίοδος (1990-σήμερα)

Η έκρηξη των εναλλακτικών κόμικς (1990-1999)

Η οικονομική ανάκαμψη στο χώρο των γαλλοβελγικών κόμικς ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Η άνοδος αυτή αποδίδεται στην ολοένα αυξανόμενη δημοφιλία των μάνγκα, αλλά και στην εμφάνιση νέων, μικρών εκδοτών και εναλλακτικών δημιουργών. Θεωρείται δε, ότι οι μικροί εκδότες πυροδότησαν μια συνολική αισθητική αναγέννηση στα γαλλοβελγικά κόμικς.

Μία από αυτές τις εκδοτικές, ήταν η γαλλική *L'Association*, η οποία σχηματίστηκε το 1990 από νεαρούς κομίστες που αδυνατούσαν να εκφραστούν στις υπάρχουσες εκδοτικές. Διαθέτοντας μεγάλη καλλιτεχνική ελευθερία, οι δημιουργοί

που συνεργάζονταν με τη L'Association δεν είχαν περιορισμούς σε ό, τι αφορά τον αριθμό των σελίδων και το σχήμα των κόμικς τους.

Το παράδειγμα της *L'Association* ακολουθήθηκε σύντομα και από άλλους εκδότες με παρόμοιες επιδιώξεις, όπως η Fréon στις Βρυξέλλες, η Ego comme X στην Ανγκουλέμ και η Requins Marteaux στην Αλμπί.

Όσον αφορά τους mainstream εκδοτικούς οίκους, εξέδιδαν παλαιούς και νέους τίτλους με μεγάλη επιτυχία.

21ος αιώνας

Η οικονομική άνθηση της βιομηχανίας των κόμικς συνεχίστηκε κατά τη δεκαετία του 2000. Από το 1996 έως τις αρχές του 2010, η παραγωγή ήταν διαρκώς αυξανόμενη, φτάνοντας τα 5.565 νέα άλμπουμ το 2012. Το 2005, τα κόμικς αντιπροσώπευαν το 6,5% του τζίρου των εκδοτικών δραστηριοτήτων στη Γαλλία, σε αντιδιαστολή με το 1,7% του 1975.

Οι λίστες των best seller περιέχουν κυρίως τίτλους φαντασίας, δράσης και χιούμορ.

Η τρίτη χιλιετία χαρακτηρίζεται επίσης από μία νοσταλγική τάση, που οδήγησε πολλές παλιές σειρές σε αστρονομικές πωλήσεις. Κυριότερο παράδειγμα είναι τα καινούργια άλμπουμ του *Astérix*, γραμμένα από τον Αλμπέρ Ουντερζό και αργότερα από το δίδυμο Ζαν-Υβ Φερί και Ντιντιέ Κονράντ, που ξεπερνούν με ευκολία τα 1.000.000 αντίτυπα και σε ορισμένες περιπτώσεις τα 2.000.000.

Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί νέα είδη που εξετάζουν κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Η αυτοβιογραφία, που κατείχε ιδιαίτερη θέση στα εναλλακτικά κόμικς του 1990, έχει να επιδείξει πολλούς σημαντικούς τίτλους.

2.4 Σχεδιαστικά στυλ

Ligne claire

Το σχεδιαστικό στυλ που ανέπτυξε ο Hergé ονομάστηκε *ligne claire*, δηλαδή «καθαρή γραμμή» και θεωρείται ένα ενδιάμεσο στον ρεαλισμό και στην καρικατούρα. Ο Hergé συνδύαζε εικονικούς χαρακτήρες με αρκετά ρεαλιστικό φόντο, ενώ απέφευγε τις σκιάσεις και ο χρωματισμός ήταν επίπεδος. Την τεχνοτροπία αυτή υιοθέτησαν πολλοί άλλοι καλλιτέχνες, όπως ο Εντγκάρ Π. Ζακόμπς, ο Ζακ Μαρτέν και ο Μπομπ ντε Μόορ, οι οποίοι και αποτέλεσαν τη λεγόμενη «Σχολή των Βρυξελλών» (*École de Bruxelles*). Η δημοφιλία της *ligne claire* έπεσε σημαντικά τη δεκαετία του 1960, αλλά «αναγεννήθηκε» τη δεκαετία του 1980.

Style atome

Στον αντίποδα της «Σχολής των Βρυξελλών», βρίσκεται η «Σχολή της Μαρσινέλ» (*École de Marcinelle*), γνωστή και ως «σχολή του Σαρλερουά» (*École de Charleroi*). Το σχεδιαστικό στυλ που συνδέεται με αυτήν, ονομάζεται *style atome* («ατομικό στυλ»). Οι γραμμές του είναι ζωηρές και στρογγυλεμένες, ο χρωματισμός έντονος και γενικά θεωρείται πιο εκφραστικό και δυναμικό στυλ από την *ligne claire*.

Φεστιβάλ και βραβεία

Χρονολογικά, τα πρώτα βραβεία των γαλλοβελγικών κόμικς είναι τα *Saint-Michel*, που θεσπίστηκαν το 1971. Το *Grand Prix Saint-Michel* απονέμεται σε δημιουργούς για το σύνολο του έργου τους και ανάμεσα στους τιμηθέντες ανήκουν οι Hergé, Εντγκάρ Π. Ζακόμπς, Μορίς, Φίλιπ Γκελούκ, Φλοράνς Σεστάκ και Μίλο Μανάρα.

Κατά κοινή ομολογία, το σπουδαιότερο ετήσιο γεγονός των γαλλοβελγικών κόμικς, είναι το Διεθνές Φεστιβάλ της Ανγκουλέμ, το οποίο διοργανώθηκε για πρώτη φορά το 1974. Έχοντας ετήσια επισκεψιμότητα 200.000 με 300.000 άτομα, αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα συνέδρια κόμικς παγκοσμίως. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ πραγματοποιούνται ομιλίες, εκθέσεις και απονέμονται βραβεία, μεταξύ των οποίων και το Μεγάλο Βραβείο της πόλης της Ανγκουλέμ. Αν και η πλειονότητα των βραβευθέντων προέρχεται από τη γαλλοβελγική παράδοση (Αντρέ Φρανκέν, Moebius, Reiser, Baru, Φρανσουά Μπουκ κ.ά.), αρκετοί ξένοι έχουν λάβει το

περίοπτο αυτό βραβείο, όπως ο Αμερικανός Γουίλ Άισνερ και ο Αργεντινός Χοσέ Μουνιόθ.

Το δεύτερο μεγαλύτερο φεστιβάλ του είδους στη Γαλλία είναι το Quai des Bulles, που διοργανώνεται στο Σαιν-Μαλό. Άλλες σημαντικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στις πόλεις του Μπλουά (bd BOUM), του Στρασβούργου (Strasbulles), του Αιξ-αν-Προβάνς (Rencontres du neuvième art d'Aix-en-Provence), της Αρλόν (Festival BD d'Arlon) και της Λυών (Lyon BD Festival).

Οργανισμοί και μουσεία

Σε Γαλλία και Βέλγιο λειτουργούν αρκετοί οργανισμοί και μουσεία με αντικείμενο τα κόμικς. Το παλαιότερο είναι το Βελγικό Κέντρο των Κόμικς, στην πόλη των Βρυξελλών. Ιδρύθηκε το 1989.

Η Ανγκουλέμ έχει γίνει, λόγω του Διεθνούς Φεστιβάλ, κεντρική πόλη στην κουλτούρα των κόμικς στην Γαλλία. Από το 2008 λειτουργεί εκεί η Διεθνής Πόλη των Κόμικς και της Εικόνας, σπουδαίο κέντρο μελέτης που χρηματοδοτείται μερικώς από τη γαλλική κυβέρνηση. Περιέχει μουσείο, κινηματογραφικές αίθουσες και μια βιβλιοθήκη με κόμικς από το 1946 και έπειτα.

Το 2009 άνοιξε στην πόλη Λουβάν-λα-Νεβ το Μουσείο Hergé. Σχεδιάστηκε από τον περίφημο Γάλλο αρχιτέκτονα Κριστιάν ντε Πορτσαμπάρκ, ενώ την εσωτερική διακόσμηση ανέλαβε ο Ολλανδός δημιουργός κόμικς Γίοστ Σβάρτε. Η ετήσια επισκεψιμότητα είναι γύρω στα 80.000 άτομα.

Ακόμα και ιδρύματα που δεν ανήκουν άμεσα στον χώρο της ένατης τέχνης, διαθέτουν σχετικά εκθέματα ή οργανώνουν εκθέσεις. Για παράδειγμα, το Μουσείο Καλών Τεχνών της Λιέγης διαθέτει μια μεγάλη συλλογή πρωτότυπων έργων από Βέλγους δημιουργούς. Εξάλλου, η πρώτη μεγάλου βελγικού έκθεση κόμικς πραγματοποιήθηκε το 1967 στο Μουσείο Διακοσμητικών Τεχνών του Παρισιού. Υπό τον τίτλο Bande dessinée et figuration narrative («Κόμικς και αφηγηματική απεικόνιση»), η έκθεση επικεντρωνόταν κυρίως στα αμερικανικά κόμικς και η προσέλευση του κόσμου έφτασε τους 500.000 επισκέπτες. Πιο πρόσφατα, το Ίδρυμα Καρτιέ για τη Σύγχρονη Τέχνη, στο Παρίσι, οργάνωσε το 2010 μια έκθεση προς

τιμήν του Ζαν Ζιρώ, ενώ μεταξύ 2016 και 2017, στο Grand Palais στα Ηλύσια Πεδία του Παρισιού, εκτέθηκαν πρωτότυπα σκίτσα του Hergé, αλλά και έργα τέχνης (των Άντι Γουόρχολ, Ρόι Λίχτενσταϊν κ.ά.) που ο ίδιος συνέλεγε.

Εκδόσεις

Βέλγιο

- Casterman
- Dupuis
- Frémok
- Le Lombard

Γαλλία

- Actes Sud
- Albin Michel
- L'Association
- Cambourakis
- Cornélius
- Dargaud
- Delcourt
- Les Éditions Albert René
- Éditions FLBLB
- Futuropolis
- Gallimard
- Glénat

- Hachette
- Les Humanoïdes Associés
- Lucky Comics
- Rackham
- Requins Marteaux
- Soleil Productions
- Steinkis
- Vents d'Ouest

2.5 Αστερίξ

Ο *Αστερίξ* ή *Οι Περιπέτειες του Αστερίξ* (γαλλικά: *Astérix* ή *Astérix le Gaulois*) είναι γαλλοβελγική σειρά κόμικς γραμμένα από τον Ρενέ Γκοσινί και εικονογραφημένα από τον Αλμπέρ Ουντερζό. Ο Ουντερζό ανέλαβε και τη συγγραφή μετά το θάνατο του Γκοσινί το 1977. Η σειρά εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο γαλλοβελγικό περιοδικό κόμικ *Pilote* στις 29 Οκτωβρίου του 1959. Μέχρι το Νοέμβριο του 2017, κυκλοφόρησαν 37 τόμοι.

Η σειρά ακολουθεί τα κατορθώματα ενός χωριού ανυπότακτων Γαλατών που αντιστέκονται στη Ρωμαϊκή κατοχή. Μπορούν να το πράξουν με τη βοήθεια του μαγικού φίλτρου, που παράγεται από το Δρυίδη τους, τον Πανοραμίξ, που χρησιμοποιεί το μαγικό χρυσό δρεπάνι του. Το φίλτρο δίνει στο λήπτη υπεράνθρωπη δύναμη. Ο πρωταγωνιστής, ο τιμητικός χαρακτήρας Αστερίξ, μαζί με τον φίλο του, τον Οβελίξ, έχουν διάφορες περιπέτειες. Το τέλος και των δύο ονομάτων σε "-ίξ" (όπως και όλα τα άλλα ψευδογαλατικά ονόματα που τελειώνουν σε "-ίξ" στη σειρά) εννοεί την κατάληξη "ρίξ" (που σημαίνει "βασιλιάς") που υπάρχει στα ονόματα πολλών αληθινών γαλατικών οπλαρχηγών, όπως ο Vercingetorix, ο Orgetorix και ο

Dumnonix. Σε πολλές από τις ιστορίες τους ταξιδεύουν σε ξένες χώρες, αν και άλλες τοποθετούνται μέσα και γύρω από το χωριό τους.

Το κόμικ *Αστερίξ* είναι ένα από τα πιο δημοφιλή γαλλοβελγικά κόμικ στον κόσμο, με τη σειρά να είναι μεταφρασμένη σε πάνω από 100 γλώσσες.

Η επιτυχία της σειράς οδήγησε στην προσαρμογή αρκετών βιβλίων σε 12 ταινίες: οκτώ κινουμένων σχεδίων και τεσσάρων με ζωντανούς ηθοποιούς. Υπάρχει, επίσης, μια σειρά από παιχνίδια βασισμένα στους χαρακτήρες και ένα θεματικό πάρκο κοντά στο Παρίσι, το Parc Αστερίξ, που είναι βασισμένο στη σειρά. Μέχρι σήμερα, 325 εκατομμύρια αντίτυπα των 34 τόμων του Αστερίξ έχουν πωληθεί σε όλο τον κόσμο, καθιστώντας τους Γάλλους συν-δημιουργούς Ρενέ Γκοσινί και Αλμπέρ Ουντερζό τους καλύτερους συγγραφείς σε πωλήσεις στο εξωτερικό.

Υπόθεση

Η δράση τοποθετείται στο 50 π.Χ. Όλη η Γαλατία έχει πέσει στα χέρια των Ρωμαίων. Όλη; Όχι! Ένα χωριό ανυπότακτων Γαλατών αντιστέκεται ακόμη και θα αντιστέκεται για πάντα στους εισβολείς. Και η ζωή δεν είναι εύκολη για τους Ρωμαίους λεγεωνάριους που φρουρούν τα οχυρά στρατόπεδα Πετιμπονούμ, Ακουάριουμ, Λαβδανούμ και Μπαμπαορούμ. Οι κάτοικοι ενός μικρού χωριού της Αρμορίκης, χάρη στο μαγικό φίλτρο που παρασκευάζει ο δρυΐδης Πανοραμίξ και που τους δίνει υπερφυσική δύναμη, συνεχίζουν να αντιστέκονται στους Ρωμαίους. Γνωρίζοντας ότι η κατάκτηση του χωριού μέσω πολέμου είναι αδύνατη λόγω της υπερφυσικής δύναμης των Γαλατών, ο Ιούλιος Καίσαρας και οι Ρωμαίοι προσπαθούν κάθε φορά να κατακτήσουν το χωριό χρησιμοποιώντας κάποιο πανούργο τέχνασμα, πάντα, όμως, με αποτυχημένη κατάληξη. Αυτό είναι και το κύριο θέμα του κόμικ. Ο Αστερίξ, ένας κοντός και δαιμόνιος Γαλάτης, μαζί με τον αχώριστο φίλο του, τον τεράστιο και αφελή Οβελίξ, αλλά και όλους τους συγχωριανούς τους πάντα καταφέρνουν, με τη βοήθεια του μαγικού φίλτρου, της εξυπνάδας αλλά και της καλής τους τύχης, να χαλάσουν τα σχέδια του Ρωμαίου Καίσαρα. Στο τέλος κάθε βιβλίου, η νίκη επί των Ρωμαίων γιορτάζεται με ένα μεγάλο τσιμπούσι με αγριογούρουνα (αφού

πρώτα δεθεί και φιμωθεί ο βάρδος Κακοφωνίξ λόγω του ανυπόφορου τραγουδιού του).

Μεταφράσεις

Στην Ελλάδα, ένας αριθμός των τόμων έχουν εμφανιστεί στην Αρχαία Ελληνική γλώσσα¹, αλλά και στην κρητική, στην κυπριακή και στην ποντιακή διάλεκτο. Το κλειδί της επιτυχίας είναι η περιεκτικότητα της σειράς σε κωμικά στοιχεία που απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες (πέρα από τα καθαρά γαλλικά αστεία), εικόνες με έντονα χρώματα και ζωντανό σκίτσο που καθηλώνουν τα παιδιά, ενώ οι ενήλικες μπορούν να γελούν με μια ατάκα ή με τους αναχρονισμούς, που συχνά συναντώνται στο σενάριο.

Στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα ο Αστερίξ πρωτοκυκλοφόρησε στα τέλη της δεκαετίας του '60 από τις εκδόσεις Σπανός. Το 1978 τα δικαιώματα απέκτησε η Anglo-Hellenic Agency του Ψαρόπουλου, η οποία κυκλοφόρησε σταδιακά όλα τα τότε υπάρχοντα άλμπουμ της σειράς σε μετάφραση Αργύρη Χιόνη. Από το 1989, οι ιστορίες του Αστερίξ κυκλοφορούν από τη Μαμούθ Comix σε άλμπουμ των 50 περίπου σελίδων.

Εθνικά στερεότυπα

Στις διάφορες περιπέτειές του ο Αστερίξ γυρίζει πολλές χώρες. Σε κάθε χώρα συναντά τα σύγχρονα στερεότυπα για τον κάθε λαό.

Οι Γότθοι είναι πειθαρχημένοι και μιλιταριστές, αποτελούνται από πολλές φυλές που πολεμούν μεταξύ τους (αναφορά στη Γερμανία πριν τον Μπίσμαρκ), ενώ φορούν το χαρακτηριστικό κράνος με αιχμή (Pickelhaube) του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.

Οι Κορσικανοί είναι οξύθυμοι, πατριώτες, έχουν βεντέτες μεταξύ τους και κοιμούνται απαραίτητως το μεσημέρι.

¹ *Αστερίκιος εν Ολυμπία*, Υδέρζιος έγραψεν, Γοσκίνιος συνέγραψεν, Φάνης μετέγραψεν. Η μετάφραση είναι του Φάνη Ι. Κακριδή.

2.6 René Goscinny

Γεννήθηκε στο Παρίσι το 1926 και πέθανε στο ίδιο μέρος το 1977. Γάλλος συγγραφέας και συντάκτης, περισσότερο γνωστός για τα κόμικς *Αστερίξ* και *Λούκυ Λουκ* των οποίων έγραψε το σενάριο.

2.7 Comenius – IFT

1) Να αναφέρουμε τον Comenius ο οποίος ήταν από τους πρώτους υπέρμαχους της παγκόσμιας παιδείας και εισήγαγε τα εικονογραφημένα συγγράμματα γραμμένα στην τοπική γλώσσα και όχι στα λατινικά, εφαρμόζοντας αποδοτικές διδακτικές μεθόδους, ακολουθώντας τη φυσική ανάπτυξη από τα απλά σε πιο σύνθετα θέματα.

2) Στο Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης (Institut Français de Thessalonique) γίνονται τα τελευταία 10 χρόνια Συναντήσεις Ετήσιες με Κόμιξ και Παιχνίδια Στρατηγικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΑΤΙΑΣ (Le Tour de Gaule d' Astérix)

Τόπος: Γαλατία (ρωμαϊκή κτήση)

Έτος: 50 π.Χ.

3.1 ΗΡΩΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ

Όλη η Γαλατία βρίσκεται υπό Ρωμαϊκή κατοχή... όλη; Όχι! Ένα χωριό ανυπόταχτων Γαλατών αντιστέκεται ακόμη και θα αντιστέκεται για πάντα στους εισβολείς. Και η ζωή δεν είναι εύκολη για τους Ρωμαίους λεγεωνάριους που φρουρούν τα οχυρά στρατόπεδα Πετιμπόνουμ, Ακουάριουμ, Λαβδάνουμ και Μπαμπαόρουμ.

Μερικοί Γαλάτες

Αστερίξ, *Astérix*, ο ήρωας αυτών των περιπετειών

Οβελίξ, *Obélix*, ο αχώριστος φίλος του Αστερίξ

Πανοραμίξ, *Panoramix*, ο σεβάσμιος Δρυΐδης του χωριού

Κακοφονίξ, *Assurancetourix*, ο βάρδος

Μαζεστίξ, *Abraracourcix* ο αρχηγός της φυλής

Από το 1965 έρχεται «ο Γύρος της Γαλατίας». Οι ήρωες της ιστορίας, ο Αστερίξ και ο Οβελίξ βάζουν ένα στοίχημα ζωτικής και ατίθασης σημασίας, με το Ρωμαίο διοικητή ότι θα καταφέρουν να κάνουν το γύρο ολόκληρης της Γαλατίας και θα φέρουν σπεσιαλιτέ από κάθε περιοχή.

Φυσικά, οι Ρωμαϊκές λεγεώνες βρίσκονται συνεχώς στο κατόπιν τους. Οι δύο φίλοι προσπαθούν να τις αποφύγουν. Μετά από πολλές περιπέτειες, με ωραία και διασκεδαστική πλοκή, τα καταφέρνουν κι αναφωνούν: «Nous avons gagné notre pari! Nous avons fait le tour de Gaule !» (Κερδίσαμε το στοίχημα! Κάναμε το γύρο της Γαλατίας!)

Και σε μια υπέροχη γιορτή που ακολουθεί, οι Γαλάτες τρώνε τις πεντανόστιμες λιχουδιές της όμορφης χώρας τους.

3.2 ΓΛΩΣΣΑ

Για τη δύναμη της γλώσσας έχει πει ο Ε. Π. Παπανούτσος: «Με καμία άλλη πνευματική κατάσταση του ανθρώπινου γένους δεν μπορεί να συγκριθεί η γλώσσα, το σταθερό δηλαδή οργανωμένο σύστημα συμβόλων, με το οποίο συλλαμβάνουμε και ανακοινώνουμε τις σκέψεις και τις επιθυμίες, ή συνειδητοποιούμε και εκφράζουμε τα αισθήματα και τις διαθέσεις μας, προς τους συνανθρώπους αλλά και προς τον ίδιο τον εαυτό μας», (Το δίκαιο της πυγμής).

Το κόμικ είναι γραμμένο στη γαλλική γλώσσα, υπάρχουν λέξεις και εκφράσεις στα λατινικά και τοπωνύμια στα λατινικά. Είναι γραμμένο με κεφαλαία γράμματα. Το λεξιλόγιο είναι ατόμων ενηλίκων. Υπάρχουν έντονοι διάλογοι με φωνές και χαρακτηρισμούς. Επίσης, υπάρχουν βίαια ξεσπάσματα που άλλοτε συνοδεύονται από χαρακτηρισμούς και άλλοτε από ξύλο, όπως φαίνεται στις εικόνες.

Γλωσσικές Εκφράσεις

J'apprends des expressions !

1. Si, si, si ... avec des si, on mettrait Lutèce en amphore ! (p. 28)

Αν ο παππούς μου είχε καρούλια θα ήταν αραμπάς.

2. tous fadas ! (p.30)

Πολύ ψώνια!

3. c'est bien vrai? parole? (p.34)

Μπέσα για μπέσα;

4. Laissez tomber (p.36)

Αφήστε το καλύτερα

5. Longue bouderie (p.39)

Κατεβασμένα μούτρα

6. Laisser en rade ! (p.46)

Αφήνω στα κρύα του λουτρού!

7. La mort dans l'âme (p.48)

Με μύρη καρδιά

8. La châtaigne (p.48)

Η κοπανιστή

(λαϊκ.) γροθιά, χαστούκι.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Λέξεις, φράσεις, αρίθμηση κ.ά,

«Μία γλώσσα μπορεί να κρύβει κάποια άλλη»

1. pilum : βαρύ δόρυ των Ρωμαίων Λεγεωναρίων (p.5)

2. exegi monumentum aere perennius

έστησα μνημείο που αντέχει στο χρόνο (p.7)

3. victrix causa diis placuit, sed victa Catoni.

Η νίκη ήταν αρεστή στους Θεούς, αλλά η ήττα στον Κάτωνα. (p. 44)

4. αρίθμηση στα λατινικά: I , II, III, IV (p. 45)

5. Quincuncis ! (p. 42)

3.3 EIKONA

Η εικόνα είναι έγχρωμη, παραστατική, ελκυστική.. η κάθε σελίδα αποτελείται από καρέ τεσσάρων (4) σειρών. Οι σελίδες 27, 33, 37, 41, 43 και 46 έχουν από ένα καρέ που πιάνει κατά το ήμισυ δύο (2) σειρές. Και μόνο η σελίδα 48, που είναι και η τελευταία, αποτελείται από καρέ τριών (3) σειρών.

Η λειτουργία της εικόνας καλλιεργεί τη φαντασία, είναι σκέψη, όταν φαντάζεσαι μιλάς, χρησιμοποιείς τη γλώσσα. “Je pense donc je suis” (Cogito,ergo sum)

3.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο όρος *πολιτισμός* εμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα τον 19^ο αιώνα από τον Αδαμάντιο Κοραή, ως αντιστοίχιση του γαλλικού *civilisation*. Στον όρο *πολιτισμός* συμπεριλαμβάνεται και η κουλτούρα, η παιδεία και το σύνολο της

πνευματικής και υλικής δραστηριότητας ενός λαού, δηλαδή όλα όσα εκ των πραγμάτων διαθέτουμε και συνθέτουμε ως εποχή, κοινωνία και άτομα. [Λεξικό Μπαμπινιώτη].

a) Η επίκληση στους Θεούς [Πιέρ Γκριμάλ, Μυθολογικό Λεξικό]

Par Jupiter

Par Tutatis

Par Minerve

Par Vulcain

Par Saturne

και στον Ιούλιο Καίσαρα

au nom de César ;

Ave

b) Η επικοινωνία και τα μέσα μεταφοράς

un courrier à cheval

la patrouille

le bateau

la croisière

les petites voitures

le char

un vehicule

un char de dépannage

les chevaux

la galère

à pied

la barque

le navire

ces hors-bord

c) c' est l' époque du grand repos

une sieste

les congés payés

c' est pension complète

vacances

d) p. 32 παιχνίδι

je tire ou je pointe ?

Κυλάω ή ρίχνω;

Baptiser les galères p.18

Βαφτίζουν γαλέρα

J'offre la tournée

Κερνάω p.31

e) la nourriture-la gastronomie

η διατροφή-η γαστρονομία

Μιλήσαμε για τα γεύματα (les repas) και τις διατροφικές συνήθειες (les habitudes alimentaires). Ποια είναι η υγιεινή διατροφή (manger sain) και ποια η ανθυγιεινή (la malbouffe) la denrée = τα εδώδιμα, les victuailles (λαϊκ) = τα τρόφιμα). Αναφέραμε την 16^η Οκτωβρίου που έχει καθιερωθεί ως η Παγκόσμια ημέρα Διατροφής-επισιτισμού.

Οι Αστερίξ και Οβελίξ έφεραν τις σπεσιαλιτέ από πόλεις της χώρας τους. Και στις μέρες μας έχουμε τοπικές αλλά και εθνικές σπεσιαλιτέ.

f) grand tour-voyageur

Le grand départ du tour de Gaule

L'itinéraire = η διαδρομή

L'étape = ο σταθμός

Marseille – Nice

Ιδιαίτερη αναφορά

α) στη Μασσαλία: η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Γαλλίας με το εξαιρετικά σημαντικό λιμάνι με ελληνικό παρελθόν (αποικία των Φωκαέων της Μικράς Ασίας) και β) στη Νίκαια η λεωφόρος κατά μήκος της θάλασσας: «la promenade des Bretons» η σημερινή «promenade des Anglais»

Το «ταξιδεύειν» σε παρασύρει στην επικράτεια μιας άλλης αντίληψης του «οράν». Από τα πανάρχαια χρόνια το ταξίδι ήταν μια διαδικασία αυτογνωσίας. Η έλξη της περιπέτειας, της ανακάλυψης, ο νόστος, η χαρά της επιστροφής. Μια αμφίδρομη διαδικασία, από τη μια υπάρχει η χαρά της εξερεύνησης κι από την άλλη η μαγεία της διαρκούς επιστροφής.

Έτσι και οι δύο ήρωές μας ρίχνονται στην περιπέτεια της αναζήτησης της ιστορίας τους, έρχονται σε επαφή με άλλους ανθρώπους, ενθουσιάζονται με τον πλούτο άλλων δρόμων, άλλων αγαθών. «Οι ταξιδευτές δεν γνωρίζουν πού πηγαίνουν» (Paul Theroux).

Με τους Ρωμαίους πάντα παρόντες είτε ως φόντο είτε στη δράση, έχουμε μία προσέγγιση, μέσω της περιήγησής τους, κάνοντας το γύρο της Γαλατίας και μέσω διατροφικών συνηθειών, τι πίνουν και ποιες είναι οι σπεσιαλιτέ τους, της γενικότερης κουλτούρας τους.

3.5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Ο σκοπός της διδασκαλίας των γλωσσών είναι η ανάπτυξη της ικανότητας επικοινωνίας. Υπάρχουν δύο είδη γραμματικής.

Πρώτο είδος: η γραμματική της τάξης (grammaire de classe/ linguistique), παραδοσιακή που βασίζεται πάνω στους κανόνες.

Δεύτερο είδος: η γραμματική της επικοινωνίας (grammaire de communication sociolinguistique) που οδηγεί στην κατάκτηση της γλώσσας μέσω διάφορων γλωσσικών στοιχείων.

Δουλέψαμε βάσει των δύο τύπων γραμματικής, με έμφαση στο δεύτερο, δώσαμε προτεραιότητα στον προφορικό λόγο και στο γρήγορο πέρασμα στο γραπτό λόγο. Δημιουργήσαμε προσπάθειες επικοινωνιακού χαρακτήρα. Δίνουμε παραδείγματα είτε στη μητρική γλώσσα είτε στη γαλλική γλώσσα. Συνδυάσαμε κλασσικές ασκήσεις και διαδραστικές δραστηριότητες. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν στις δραστηριότητες ανάλογα με τις δυνατότητες, τις επιθυμίες, τις ανάγκες τους, χωρίς να φοβηθούν τα λάθη, αντιλαμβανόμενοι συνεχώς, όλο και καλύτερα τη λειτουργία της γαλλικής γλώσσας. Ανέλαβαν με μεγάλη προθυμία την περαιτέρω υπευθυνότητα της εκμάθησης της γλώσσας. Τονίζουμε ότι μαθητές διαφορετικών πολιτιστικών επιπέδων, με διάφορες ανάγκες μάθησης μέσα σ' ένα σχολικό περιβάλλον, έδειξαν συγκινητικό ενδιαφέρον για τη γαλλική γλώσσα και τη γαλλική κουλτούρα.

Στο σημείο αυτό ν' αναφέρω τις γνώσεις που έχουν ήδη αποκτήσει στον 4^ο χρόνο εκμάθησης της γαλλικής γλώσσας (Ε' και ΣΤ' Δημοτικού, Α' και Β' Γυμνασίου). Το Action fr – gr I είναι το βιβλίο του μαθητή και το τετράδιο εργασιών για την Α' και Β' Γυμνασίου.

- saluer
- se présenter
- identifier un objet
- les couleurs
- les nombres jusqu' à 60, les nombres ordinaux
- les jours, les mois, les saisons
- dire et demander l' âge
- pays-nationalités
- les verbes du premier groupe
- les verbes auxiliaires avoir et être

- identifier une personne
- présenter sa famille
- décrire quelqu' un
- les verbes venir, faire, s'appeler
- les adjectifs possessifs
- les adjectifs descriptifs
- dire l'heure
- parler de ses loisirs
- accepter ou refuser une proposition
- l' adjectif interrogatif/exclamatif quel

Ο γενικός στόχος (objectif général) πάντα είναι οι μαθητές να είναι ικανοί ν' αναπτύξουν τις γλωσσικές επικοινωνιακές τους δεξιότητες.

Ο επικοινωνιακός στόχος (objectif communicatif) είναι να καταλαβαίνουν τον προφορικό λόγο και το γραπτό λόγο και ν' αποκτήσουν σχετικές δεξιότητες (να διαβάζουν δυνατά, ν' ακούνε και να διαβάζουν, να περιγράφουν).

Ο γλωσσολογικός στόχος (l' objectif linguistique) είναι να χρησιμοποιούν τα ρήματα και τα ουσιαστικά.

Ο κοινωνιο-γλωσσολογικός στόχος (l' objectif socio-linguistique) είναι να κάνουν και ν' απαντούν σε ερωτήσεις, ν' ανταλλάσσουν γνώμες, να χρησιμοποιούν τη γλώσσα στο επίπεδο που βρίσκονται.

Ο διαπολιτισμικός/πολιτιστικός στόχος (l' objectif interculturel/culturel) είναι να καταλάβουν τα πολιτιστικά στοιχεία της γαλλικής γλώσσας και να τα συγκρίνουν με τα πολιτιστικά στοιχεία της μητρικής τους γλώσσας.

Ο πραγματιστικός στόχος (l' objectif pragmatique) είναι να κάνουν δραστηριότητες προφορικές και γραπτές, να γράφουν σημειώματα, μηνύματα, κάρτες, μικρά γράμματα, καλά οργανωμένα και δομημένα.

ACTIVITÉS / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Activité 1

Je me présente (παρουσιάζομαι)

1. Salut ! Je m' appelle

2. Moi, c' est

3. Bonjour, mon prénom, c' est

moi-même

Activité 2

a. Quelles sont les couleurs du drapeau français?

b. Quelles sont les couleurs du drapeau grec?

c. Quelles sont les couleurs du drapeau belge?

d. Quelles sont les couleurs du drapeau canadien?

e. Quelles sont les couleurs du drapeau italien?

f. Quelles sont les couleurs du drapeau européen ?

Activité 3

Qualités (προτερήματα)

a. Il est

b. Il est

Activité 4

Défauts (ελαττώματα) (Στα ελληνικά έχει περάσει ο όρος ντεφώ)

a. Il est

Activité 5

Astérix parle. Terminez les phrases.

1. Je suis ...
2. J' ai ...
3. Je veux ...
4. Je peux ...
5. J' aime ...
6. Je parle ...
7. J' adore ...

8. Je déteste ...

Par exemple

1. Je suis Français

Activité 6

Description physique d' Obélix.

Activité 7

Accepter ou refuser une proposition.

1. J' aime ça ...
2. Désolé(e) ...
3. Non, merci ...
4. Super ...
5. Génial ...
6. Non, je déteste ça ...
7. D' accord ...

8. Non, je n' aime pas ça ...

Activité 8

Les mémoires du Tour de Gaule

- Qu' est-ce que nous apportons ou nous envoyons à nos amis ou à notre famille quand on voyage?

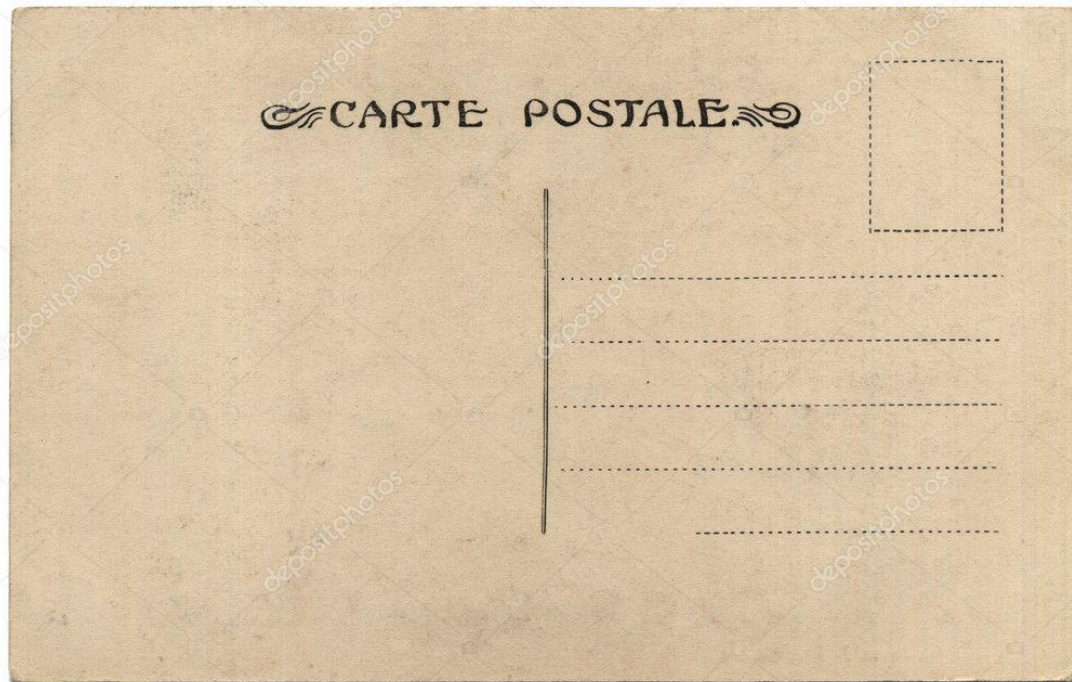
- Des souvenirs et des cartes postales (des mots français que nous utilisons en grec aussi)

a. Quelques souvenirs

b. Ecrivez une carte postale à votre ami / e

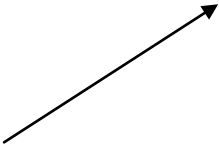
a.

b.

Activité 9

Associez les villes aux spécialités

1. Lutèce	a. Du vin
2. Cambrai	b. Les bêtises
3. Reims	c. Le jambon
4. Lyon	d. La bouillabaisse
5. Nice	e. la salade niçoise
6. Marseille	f. De la saucisse
-

7. Toulouse	g. Les fameux pruneaux
8. Agen	h. Du saucisson et des quenelles
9. Bordeaux	i. une amphore de burdigala blanc et
des huitres

Activité 10

Traduisez en grec (phrases du “Tour de Gaule”)

1. Comment va César? (p5)
2. Nous sommes chez nous en Gaule (p.8)
3. Que veux-tu Gaulois? (p.26)
4. Ne nous énervons pas! (p.27)
5. Je vous souhaite la bienvenue! (p.31)
6. Merci pour tout! (p.32)
7. Dépêchons-nous, Obélix. J’ aimerais être à Toulouse le plus vite

possible (p. 33)

8. Ils sont tous ces Romains! (p.35)

9. Nous sommes arrivés! (p.38)

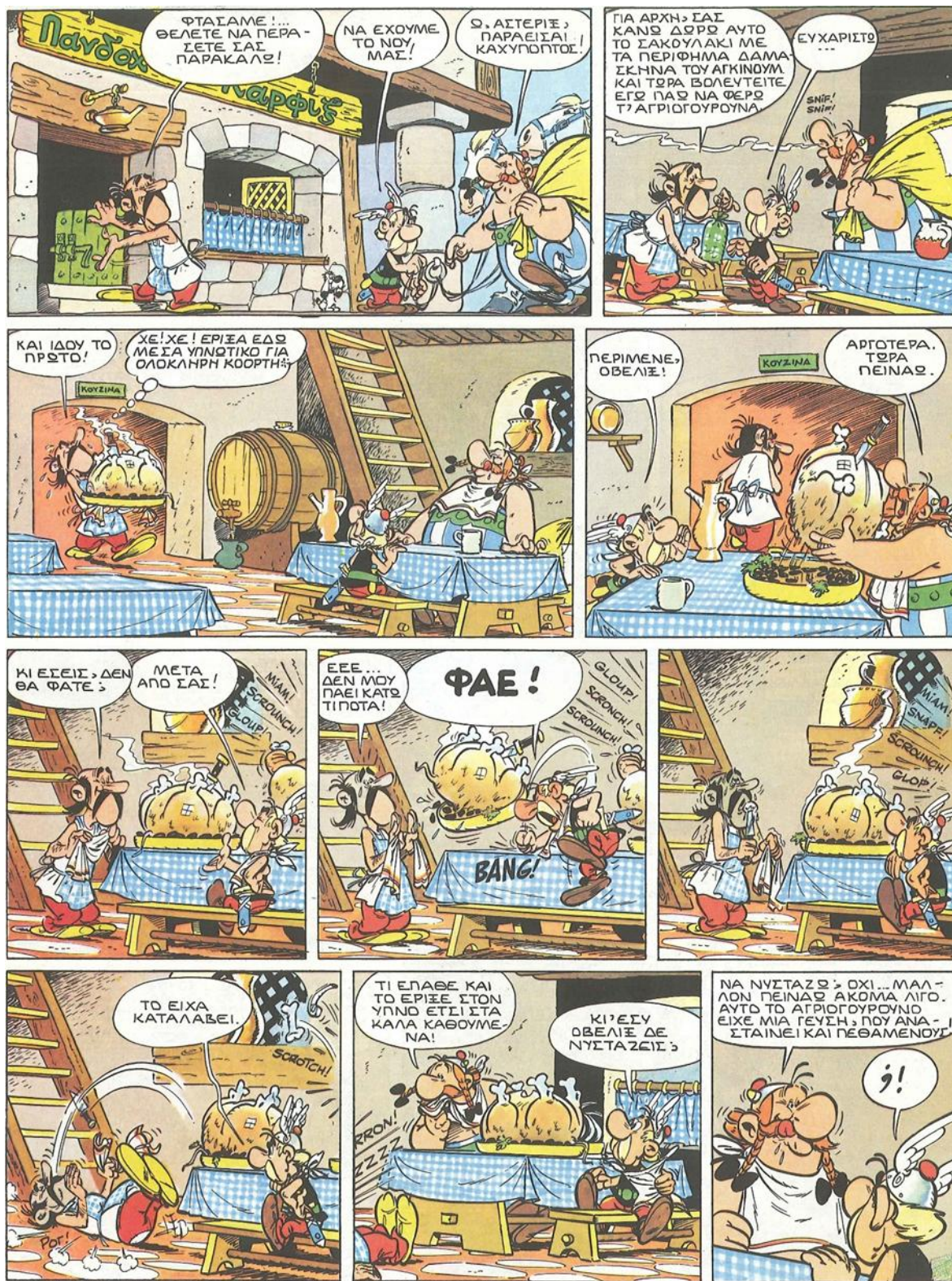
10. Quel dommage! Si nous pouvions les aider! (p.41)

11. Allons vers le port. (p.43)

12. Et pour fêter la triomphale arrivée du tour de Gaule, tous nos amis
font un magnifique festin. (p.48)

✂: ΤΟ 410 ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΛΕΓΕΩΝΑΣ (2.400 ΕΩΣ 6.000 ΑΝΤΡΕΣ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΑΣΤΕΡΙΞ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Astérix aux Jeux Olympiques

Αστερίκιος εν Ολυμπία, Φάνης Κακριδής

Τόπος: Γαλατία (Ρωμαϊκή κτήση)

Έτος 50 π.Χ.

4.1 ΗΡΩΕΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ

Στους ήρωές μας, προστίθενται άλλοι δύο ο Ιντεφίξ (Idéfix), μαθητευόμενος του Οβελίξ, και ο Μαθουσαλίξ (Mathusalix).

Οι μεγαλύτεροι αθλητές του αρχαίου κόσμου έχουν συγκεντρωθεί στην Ελλάδα, για να μετάσχουν στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Οι Ρωμαίοι έχουν την πεποίθηση ότι ο δικός τους αθλητής θα κερδίσει, μέχρι τη στιγμή που το ηθικό του πρωταθλητή τους βυθίζεται στα Τάρταρα εξαιτίας του Αστερίξ και του Οβελίξ. Με αφορμή το γεγονός αυτό, οι ήρωες μας «γίνονται» Ρωμαίοι, με απώτερο σκοπό να πάρουν μέρος στους Ο.Α. Το πρόβλημα είναι το ντοπάρισμα κι έτσι ο μαγικός ζωμός απαγορεύεται. Όμως, θα σκαρφιστούν τέχνασμα, για να κερδίσουν, χωρίς να παραβιάσουν τους κανονισμούς και συγχρόνως να αποδειχθούν δίκαιοι...

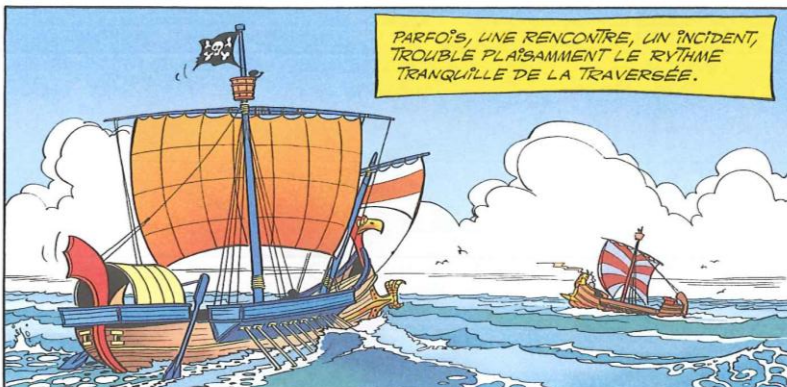
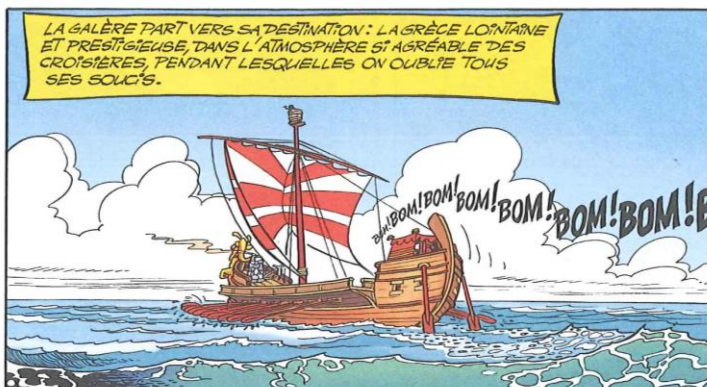
Από την πρώτη σελίδα μάς λέει για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και στη σελ.11 απαντάει στην ερώτηση «Τι είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες;».

4.2 ΓΛΩΣΣΑ

Είναι γραμμένο με κεφαλαία γράμματα, στη γαλλική γλώσσα. Το λεξιλόγιο είναι σαφώς ατόμων ενηλίκων. Υπάρχουν έντονοι διάλογοι.

MAIS LA SÉLECTION SAUVERE DIFFICILE, TOUS LES CONCURRENTS, GAVÉS DE POTION MAGIQUE, ÉTANT DE LA MÊME FORCE.

j' apprends des expressions !

1. tu es un bleu !

Είσαι στραβάδι (p. 5)

2. ne me laisse pas tomber

δεν θέλω να αποτύχω (p. 7)

3. nous sommes quittes

είμαστε πάτσι (p. 9)

4. une fois pour toutes

μια για πάντα (p. 9)

5. se faire voir chez eux

ας κάνουμε και λίγη φιγούρα (p.23)

6. c' est cuit pour nous

την έχουμε πατήσει (p. 28)

7. c' est ça, c' est ça, bon vent

αυτό είναι, καλά παράτα μας (p. 33)

8. sable-moi

κλεψύδρεψέ με (p. 37)

9. ce n' est pas une question de manque de pot

μαζί με τον τέντζερη πάει και το καπάκι (p. 39)

Τα Αρχαία Ελληνικά και τα Λατινικά, οι δυο αρχαίες γλώσσες που θεμελίωσαν το δυτικό πολιτισμό

ΛΑΤΙΝΙΚΑ. Λέξεις και φράσεις κ.ά.

1. Et nunc reges intelligite...

Και τώρα βασιλείς συνετισθείτε... (p.15)

2. ...erudimini qui judicatis terram

...διδασκείστε κριτές της γης (p.15)

3. In vino veritas

Εν τω οίνω η αλήθεια (p.27)

4. mens sana in corpore sano

Νους υγιής εν σώματι υγιεί (p.40)

5. Quo vadis

Πού πηγαίνεις (p.43)

6. Quid?

Τι; (p.47)

7. Quomode?

Πώς; (p.47)

Στα λατινικά Citius, Altius, Fortius (πιο γρήγορα, πιο ψηλά, πιο δυνατά) είναι το σύνθημα των Ολυμπιακών Αγώνων.

Jacqueline de Romilly:

«Δε θα κουραστούμε ποτέ να εγκωμιάζουμε τις αρετές του αρχαίου ελληνικού πνεύματος και της επίδρασης που άσκησε στον ευρωπαϊκό πολιτισμό»

Αστερίκιος εν Ολυμπία, απόδοση στην ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Νη τον Δία!

Καίσαρ μεθ' ημών!

...Ρωμαίοι εσμέν!

Ζήτωσαν οι Ρωμαίοι!

Ἴτε Γαλάται!

Εμού κραταιότερος;

Νη την Αθηνά!

Αλλ' ουκ ασεις.

Νη τον Απόλλω!

Σκάφος ορώ πειρατικόν! Πόθεν;

Ἀγωμεν, παῖδες;

4.3 ΕΙΚΟΝΑ

Εικόνα έγχρωμη, εξαιρετικά παραστατική, απόλυτα αντιπροσωπευτική.

Η πρώτη σελίδα, η σελίδα 5, έχει καρέ τριών (3) σειρών. Οι υπόλοιπες σελίδες αποτελούνται από καρέ τεσσάρων (4) σειρών. Οι σελίδες 23, 25, 32, 41 και 48 έχουν από ένα καρέ που πιάνει κατά το ήμισυ δύο σειρές. Λέξεις, διάλογοι, καρέ με έντονα γράμματα. Σημεία στίξης, επιφωνήματα με έντονα γράμματα, για να δείξουν ταραχή, έκπληξη, ενθουσιασμό, προτροπή, διαταγή, αγανάκτηση, ενθάρρυνση...

4.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Να επισημάνουμε

1) α. τους χαιρετισμούς: Ave César! César ave! César avec nous!

β. τις επικλήσεις στους θεούς: Par Jupiter, Par Mercure, Par Hermès, Par Poseidon,

Par Héphestos, Par Athéna, Par Artémis, Par Apollon, Par Zeus, Par Minerve.

γ. τις αναφορές στο γιο του θεού Ερμή, του Πάνα (Pan) και στον ημίθεο Ηρακλή (Héraclès).

2) Τα μέσα επικοινωνίας

α. αγγελιοφόρος (un messenger)

τα βούκινα (les buccins). Στα ελληνικά έχουν περάσει οι εκφράσεις: «το έκανε βούκινο!», «έβγαλε βούκινο».

επίσημο διάβημα (une démarche officielle), «το άκουσε και ο κουφός βασιλιάς».

το πρωτόκολλο (le protocole)

υποβάλλω ένσταση (je dépose une réclamation)

θα παραπονεθούμε στην εταιρία (nous nous plaindrons à la compagnie)

β. Όσον αφορά στην οικονομία μαθαίνουμε τα νομίσματα της εποχής deux sesterces (δύο σηστέρσια), oboles, drachmes, mines (όβολα, δραχμές, μνες). Αλλαγή των νομισμάτων, για να έχει ισχύ το νόμισμα στον τόπο όπου πήγαν, δηλαδή στην Αθήνα, στην Ελλάδα.

3) Η διατροφή και η γαστρονομία

Η γαστρονομία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της γαλλικής ζωής. Τα απαλόχρωμα ροζέ κρασιά της περιοχής έχουν γίνει μόδα σε όλο τον κόσμο

Όροι και λεξιλόγιο

Un vrai gourmet (ένας αληθινός καλοφαγάς)

Le chef (ο σεφ)

Χαβιάρι που το φέρνει από την Περσία με δικά του έξοδα ο εκατόνταρχος

Το συσσίτιο (l' ordinaire)

Καλά μελετημένη δίαιτα (une diète bien étudiée)

Είναι απαραίτητο ένα σωστό διαιτολόγιο (il faut un régime bien dosé)

4) Τα μέσα μεταφοράς

Νοίκιασα ένα καράβι (j' ai loué un bateau)

Η γαλέρα (la galère)

Το πειρατικό καράβι (le navire pirate)

Με κάρο (en char)

Τα άλογα (les chevaux)

Το τέθριππο (l' attelage)

5) Λεξιλόγιο ταξιδιωτικό

Οι αποσκευές (les bagages)

Τα οργανωμένα ταξίδια (les voyages organisés)

Η λίστα αναμονής (la liste d' attente)

Ο προορισμός (la destination)

Η κρουαζιέρα (la croisière)

Ο ξεναγός (le guide)

Οι τουρίστες (les touristes)

Το ταξίδι επιστροφής (le voyage de retour)

6) Το αθλητικό γόητρο είναι σημαντικό για ένα έθνος. Είναι μεγάλη η δόξα του νικητή και του λαού του. Υπάρχει το καλλιτεχνικό μέρος των τελετών. Δίνονται άδειες για τον ιππόδρομο και προαγωγές.

7) Από τις εκδηλώσεις πανελληνίου χαρακτήρα, οι Ο.Α. αποτελούσαν τη μεγαλύτερη συνάντηση. Επίσημα άρχισαν να τελούνται το 776 π.Χ. Γινόταν εκεχειρία, σταματούσαν, δηλαδή, οι πόλεμοι και μπορούσαν έτσι οι αντιπροσωπείες από τις πόλεις να φθάσουν στην Ολυμπία, χωρίς να διατρέξουν κανένα κίνδυνο.

Έχουμε την υποταγή του ελληνικού κόσμου, όταν η Ρώμη κατάφερε να δημιουργήσει, με τα μέτρα της εποχής, κοσμοκρατορία και δημιουργήθηκε ο ελληνορωμαϊκός πολιτισμός, που αναπτύχθηκε μετά την κυριαρχία της Ρώμης σε

ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου και επισφραγίστηκε με την κατάκτηση και καταστροφή της Κορίνθου (146 π.Χ.) και τη ναυμαχία του Ακτίου (31 π.Χ.)

Ένας συγκρητισμός σκέψεων και εμπειριών επικρατεί. Η περίοδος αυτή σφραγίζεται με τη Ρωμαϊκή ειρήνη. (*la paix romaine*). Άμεσο αποτέλεσμα: οι εξεγέρσεις εναντίον της ρωμαϊκής κυριαρχίας να είναι σπάνιες.

ΕΝΑΣ ΥΜΝΟΣ ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΙΡΗΝΗ

Ονομάσαμε Ρωμαίους πολίτες τους πιο θαρραλέους, τους πιο προικισμένους, τους πιο ριψοκίνδυνους. Όλος ο κόσμος γιορτάζει. Εγκατέλειψε τα όπλα του πολέμου και στράφηκε προς τη χαρά της ζωής. Ανάμεσα στις πόλεις δεν υπάρχει πια άλλη αντιδικία παρά ποια θα γίνει πλουσιότερη σε γυμναστήρια, σε κρήνες, σε στοές, σε ναούς, σε εργαστήρια. Ας δώσουν οι θεοί ώστε η Αυτοκρατορία να διαρκέσει αιώνια.

Αίλιος Αριστείδης, Ρώμης εγκώμιον. (Μετ. Β.Σ.)

Μόνο οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής.

Οι θεατές καταφθάνουν από όλον τον γνωστό κόσμο, άντρες όμως, γιατί απαγορεύεται στις γυναίκες να παρακολουθούν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Έμεινε στην ιστορία το ότι οι Ελλανοδίκες έκαναν παρατήρηση στην Καλλιπάτειρα, γιατί τόλμησε να μπει στο στάδιο. Σήμερα δε συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Από το 472 π.Χ. η διάρκεια των Αγώνων παρατάθηκε από μία σε πέντε ημέρες.

Το 470-456 π.Χ. οικοδομήθηκε ο επιβλητικός ναός του Δία.

Το 67 μ.Χ. ο Νέρωνας συμμετείχε στις αρματοδρομίες.

Το 1776 ανακαλύφθηκε το ιερό του Δία .

Το 1896 έγιναν οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα. Πρωτεργάτες ο Δημήτριος Βικέλας και ο Pierre de Coubertain.

Ασκεί το κόμικ κριτική στη σύγχρονη πρακτική της χρήσης αναβολικών στους Ο.Α. και κατ' επέκταση στη στρέβλωση του αυθεντικού ολυμπιακού πνεύματος του «εὖ ἀγωνίζεσθαι».

4.5 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

1. “Je sais communiquer” (production orale)
2. “Le français, c’est facile!” (vocabulaire et grammaire)
3. “Je m’organise!” (production écrite)
4. “A moi de jouer!” (production orale interactive – activités ludiques ou jeux rôles)

Στο Β΄ τετράμηνο μαθαίνουν:

- décrire une spécialité
- exprimer son opinion
- commander un repas, une boisson
- inviter quelqu' un par écrit
- les verbes boire, prendre, aller
- l' article partitif
- l' article demonstratif
- demander et donner des informations pour aller quelque part
- situer quelque chose ou quelqu' un dans l' espace
- les nombres de 60 à 100
- vocabulaire de vêtements
- l' impératif

ACTIVITÉS / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Activité 1

Ecrivez en français

Χώρες

Pays

Nationalité

Η Αγγλία

Το Βέλγιο

Η Βραζιλία

Η Βουλγαρία

Η Κίνα

Η Αίγυπτος

Η Ισπανία

Οι Ηνωμένες Πολιτείες

Η Γαλλία

Η Ελλάδα

Η Ιταλία

Η Ιαπωνία

Το Μαρόκο

Η Νορβηγία

Η Πολωνία

Η Ρωσία

Ο Καναδάς

Η Αλβανία

Activité 2

Jeu de rôles

a. Imagine que tu es un athlète grec aux Jeux Olympiques qui participe au javelot et discute avec un ami.

Jouez les rôles avec un camarade.

b. Tu es chez toi avec des amis. Vous lisez sur la page 38 d' «Asterix aux Jeux Olympiques» et vous discutez.

Jouez la scène

Activité 3

C' est toi le scénariste

a. Quelle personnalité célèbre tu admires? Fais son portrait physique et moral :

b. Et toi? Qu' est-ce que tu fais pendant ton temps libre?

Quels sont tes loisirs ?

Activité 4

a. Production orale

Pose des questions en t' adressant à ton camarade.

Κάνε ερωτήσεις απευθυνόμενος στον συμμαθητή σου.

Π.χ. Quel temps fait-il ?

b. Production écrite

Tes parents ont une taverne. Quel menu tu proposes aux touristes Français?

Menu

Entrée	Plat principal	Dessert	Boisson	Café
--------	----------------	---------	---------	------

Activité 5

Μεταφράστε στα ελληνικά

De la nourriture / τροφές

1. une omelette
2. de la soupe
3. de la salade
4. du pain
5. des champignons sautés
6. des œufs d' esturgeon
7. le sanglier
8. des feuilles de vigne farcies
9. les brochettes
10. les olives
11. les pastèques
12. du vin résiné
13. du veau
14. des figues
15. de la viande crue
16. de l' eau
17. de l' origan
18. les noyaux des olives
19. le gras de la viande
20. un bœuf

21. du vin

22. de l' ouzo

23. de la bière → ζύθος

Ζυθεςτιατόριο

Activité 6

J' évalue un plat

a. Je l' apprécie

b. Je ne l' apprécie pas

a ou b?

1. Mmm, c' est savoureux !

2. Ça sent mauvais !

3. C'est sans goût !

4. C'est excellent !

5. C'est délicieux !

6. Beurk, c'est dégoûtant !

7. Ça sent bon !

Activité 7

Quel, quelle, quels ou quelles?

- 1..... est la raison de tout ce bruit?
- 2..... langues tu parles?
- 3..... est ce bruit?
- 4..... sont tes loisirs?
- 5..... dommage !
- 6..... sports tu préfères?
- 7..... bon vent, les enfants?
- 8..... heure il est?
- 9..... équipe tu préfères?
- 10..... langue tu aimes?

Activité 8

Μεταφράστε στα ελληνικά

Les sports

1. l' athlétisme
2. le javelot
3. la lutte
4. le pugilat
5. le pancrace
6. la course
7. la danse
8. les danses grecques
9. les danses gauloises
10. le jet du disque
11. le basket
12. le football
13. la gymnastique
14. le judo
15. la natation
16. le tennis
17. le tennis de table
18. le volley
19. le vélo
20. l' équitation
21. Marathon

Λύσεις

22. Spyridon

Activité 9

Écrivez en français : Γράψτε στα γαλλικά

Λύσεις

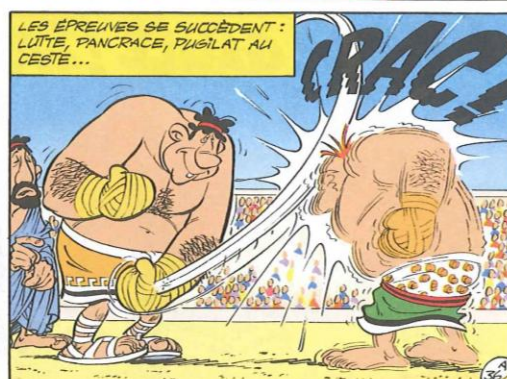
1. η αναχώρηση
2. η άφιξη
3. οι Ολυμπιακοί Αγώνες
4. οι προκριματικοί
5. ο κότινος
6. αθλητής
7. προπονητής
8. πρωταθλητής
9. νικητής
10. ο ολυμπιακός ύμνος
11. η ολυμπιακή δόξα
12. το ολυμπιακό χωριό
13. ο ολυμπιακός όρκος
14. οι ολυμπιακοί κανονισμοί
15. οι ολυμπιακοί άρχοντες
16. η Ολυμπία
17. στην Ολυμπία
18. η Αθήνα
19. στην Αθήνα

20. στην Ελλάδα

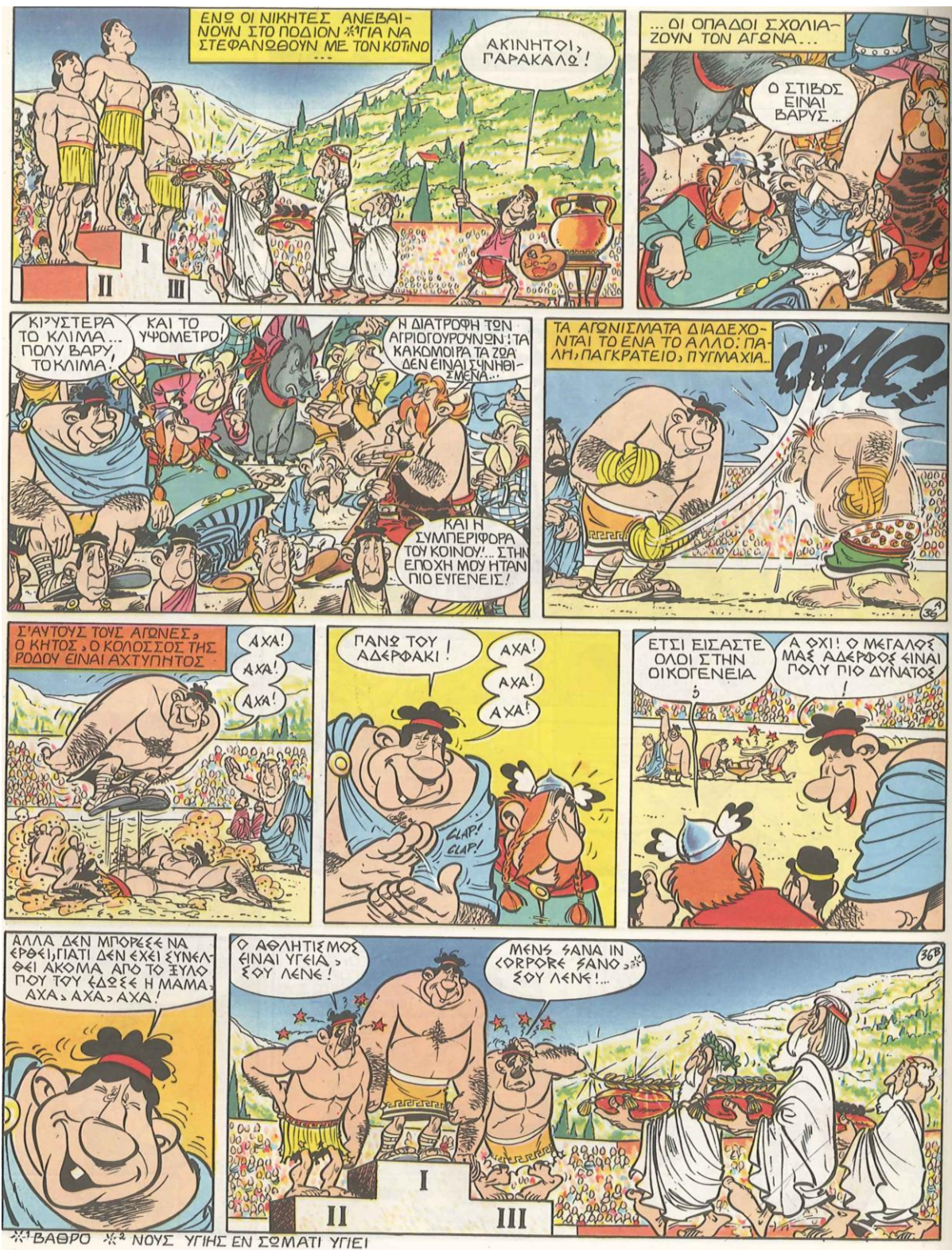
Activité 10

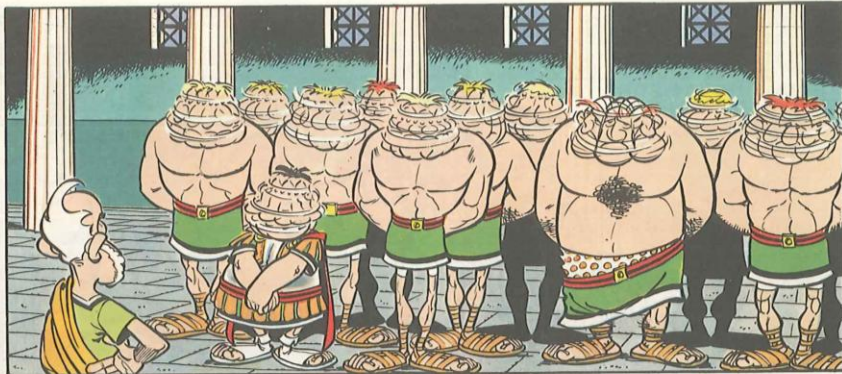
Traduisez en grec (Μεταφράστε στα ελληνικά) phrases des J - O

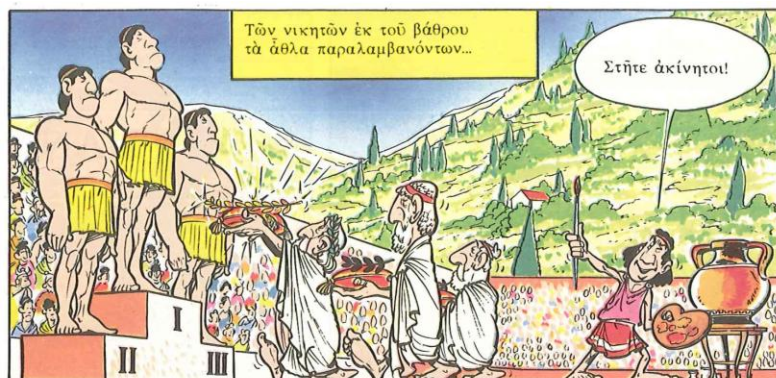
1. Qu' allons-nous faire? P.6
2. Je suis l' homme le plus rapide du monde ! p.7
3. Le Pirée nous attend ! p.21
4. Ils sont bons; ces chevaux ! p.23
5. Admirez,mes amis ! p.25
6. Vive les Grecs ! p.27
7. Arrêtez ! p.36
8. Tous les athlètes rêvent de gloire et de succès p.37
9. Respect de l' adversaire p.38
10. Je vous souhaite bonne chance p.42

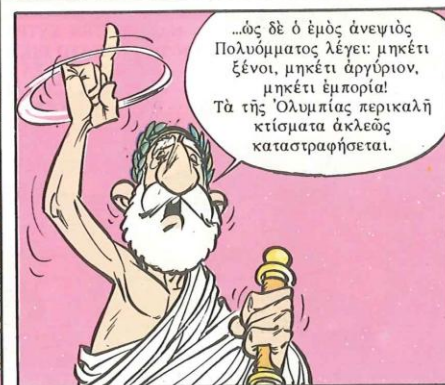
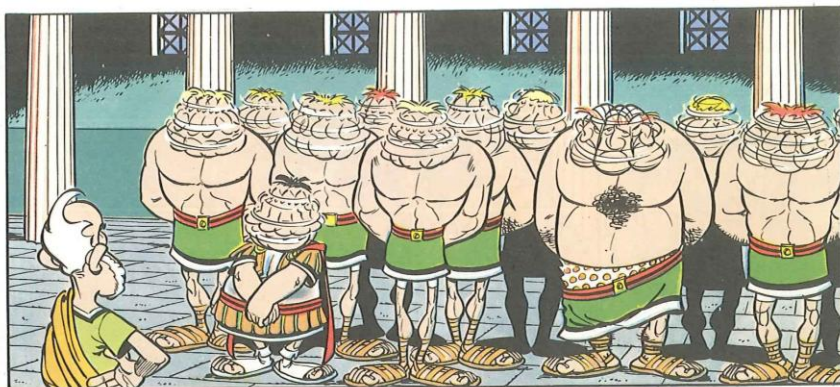

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

Μπορούμε να προβούμε σε μια σύγκριση των δύο ιστοριών, ώστε να εντοπίσουμε τα κοινά και μη κοινά στοιχεία τους, όσον αφορά κάποια τεχνικά χαρακτηριστικά τους, το γενικότερο συναίσθημα που αποπνέουν, τους χαρακτήρες, τη θεματολογία, τη γλώσσα και το περιβάλλον μέσα στο οποίο κινούνται.

Αρκετές από αυτές τις συγκρίσεις τις δοκιμάσαμε στην τάξη που διδάξαμε.

5.1 Τεχνικά χαρακτηριστικά

Το όνομα του Αστερίξ είναι στον τίτλο και στις δύο ιστορίες.

Ως προς την τεχνική τους βλέπουμε ότι έχουν τέσσερις σειρές καρέ (με τις εξαιρέσεις που αναφέραμε στα κεφ. 3 και 4). Η κάθε σειρά κυμαίνεται από 1-3 καρέ στη σειρά.

Τα χαρακτηριστικά των προσώπων για την απόδοση των συναισθημάτων όπως είναι η απόγνωση, η οργή, η χαρά, η απορία, η έκπληξη, ο θαυμασμός, ο ενθουσιασμός, ..., σε συνδυασμό με τα έντονα γράμματα και τα θαυμαστικά, τα ερωτηματικά, τα αποσιωπητικά,..., δημιουργούν μια ζωντανή εικόνα. Γίνονται κέντρο σχολιασμού για τις αντιδράσεις των ηρώων, άρα είναι αναγκαστική η χρήση του γλωσσικού εργαλείου.

Ως προς τον παράγοντα χρώμα, και οι δύο ιστορίες είναι έγχρωμες.

Συναίσθημα

Το κυρίαρχο συναίσθημα είναι η αμφισβήτηση της Ρωμαϊκής κατοχής και, φυσικά, του Ιούλιου Καίσαρα.

Οι χαρακτήρες

Αστερίξ: μικρόσωμος πολεμιστής αλλά παμπόνηρος και με κοφτερό μυαλό, του εμπιστεύονται χωρίς αντιρρήσεις όλες τις επικίνδυνες αποστολές.

Οβελίξ: ο αχώριστος φίλος του Αστερίξ, πάντα έτοιμος ν' ακολουθήσει τον Αστερίξ σε μια νέα περιπέτεια, αρκεί να υπάρχουν αγριογούρουνα και τρανοί καυγάδες.

Αστερίξ και Οβελίξ ταυτίζονται στην αγάπη τους για τη Γαλατία.

Κεντρικός ήρωας ο Αστερίξ, καθορίζει τη δράση και τη ροή των γεγονότων, με διακριτά χαρακτηριστικά, για να ξεχωρίζει εύκολα και για να εξυπηρετείται η πλοκή της αφήγησης.

Το χιούμορ της σειράς αποδίδεται μέσα από τις πολλές αντιθέσεις των χαρακτήρων τους, καθώς και μέσα από τη συγκριτική παράθεση των διαφορών ανάμεσα στη νοοτροπία των Γαλατών με τους υπόλοιπους λαούς και πολιτισμούς.

Θεματολογία

Η θεματολογία, πέρα από το βασικό μοτίβο, βλέπουμε πώς αντιμετωπίζει τα ζητήματα του χρήματος, της προδοσίας, του δόλου, του ανταγωνισμού, της υπεροχής, της εμπιστοσύνης, του θυμού, της απληστίας, του ρόλου της γυναίκας, του αισθήματος του δικαίου, ενός λαού που αγαπάει να κάνει διακοπές, του εγωισμού, της ευγνωμοσύνης, της αχαριστίας, των ρωμαϊκών αξιωμάτων, της ηθικής, της αξιοπρέπειας, της διακριτικότητας, της διασκέδασης, της αλληλεγγύης, της συμπεριφοράς του κοινού, της διπροσωπίας, του καθήκοντος, της ανδρείας, του γούστου, του ενδιαφέροντος, της ασφάλειας, της φιλοξενίας, της αλήθειας, της καχυποψίας, του πείσματος, της ομορφιάς, της προσωπικότητας, της γενναιοδωρίας.

Το θέμα, ωστόσο, στο οποίο αξίζει να αναφερθούμε ιδιαίτερα είναι η φιλία. Υπάρχει ισχυρή φιλία μεταξύ Αστερίξ και Οβελίξ. Η φιλία παραμένει, παρά τους όποιους τσακωμούς, τις όποιες διαφωνίες, το διαφορετικό του χαρακτήρα.

Γλώσσα / Γλώσσες

Και οι δύο ιστορίες είναι γραμμένες στα γαλλικά από τον ίδιο Γάλλο δημιουργό και τις είδαμε και μεταφρασμένες, έχοντας - ως παρατήρηση - την προσωπική αίσθηση του χιούμορ του μεταφραστή.

Σε γλωσσικό επίπεδο, το χιούμορ δεν είναι απλώς η λεκτική απόδοση της σημασίας των επιμέρους λέξεων και προτάσεων, αλλά και η απόπειρά του να επιτευχθεί η ίδια χιουμοριστική επίδραση στο μεταφρασμένο κείμενο. Στο πρωτότυπο υπάρχουν ιδιωματικές φράσεις, λατινικές λέξεις και προτάσεις, γλωσσικά και πολιτιστικά στοιχεία.

Και οι δύο ιστορίες της παρούσας εργασίας έχουν αναγνωστικό κοινό σε όλες τις ηλικίες, γιατί οι χαρακτήρες τους διαθέτουν και προβάλλουν μηνύματα που μπορούν να τα προσεγγίσουν και παιδιά (με πιο περιορισμένες σαφώς εμπειρίες) και ενήλικες.

Υπάρχουν έντονοι διάλογοι με φωνές επίσης, υπάρχουν βίαια ξεσπάσματα που, άλλοτε συνοδεύονται από φωνές και άλλοτε από ξύλο.

Σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχει εύγλωττη σιωπή από πλευράς κειμένου και εκεί παριστάνεται συνήθως κάποια γκριμάτσα ή ένα αγωνιώδες βλέμμα.

Γλωσσικά μοτίβα που επαναλαμβάνονται, ευρηματικές ιδέες, η έντονη υπερβολή σε απλά περιστατικά, ρητορικές ερωτήσεις, αντιδράσεις, απορίες καλλιεργούν το χιούμορ και τον προβληματισμό στον αναγνώστη.

Συναντήσαμε τις εξής ελληνικές λέξεις στη γαλλική γλώσσα:

1. acropole
2. air
3. amphore
4. athlète
5. atmosphère
6. baptiser
7. barbare
8. climat
9. crypte

10. dédale
11. diable
12. diète
13. égide
14. égoïste
15. énergie
16. enthousiasme
17. épisode
18. époque
19. grec
20. gymnase
21. héros
22. histoire
23. idée
24. labyrinthe
25. magique
26. mètre
27. musique
28. olympique
29. organiser
30. pancrace
31. problème
32. prytane
33. rythme
34. stade
35. technique

Και οι δύο ιστορίες κάνουν αναφορά στη μάχη της Ζεργκόβιας (Gergovie).

(52 π.Χ. p.28 Tour de Gaule, p. 35 Jeux Olympiques)

Και στις δύο ιστορίες συναντάμε το λεκτικό μοτίβο: ils sont fous ces Romains !

p.14 (Asterix aux J.O.) et p.8 & p.35 (le tour)

Και στις δύο ιστορίες, συναντάμε πειρατές, που μιλούν για αιματηρές οικονομίες, δόσεις, λεία.

Έθιμα

Les grandes occasions

Baptiser les galères

Un chant d'accueil

Le gala d'adieu

L' anniversaire de mon mariage

Un magnifique festin

Faste des cérémonies

En avant la musique!

Γραμματική

Συναντάμε χρόνους, εγκλίσεις, εκφράσεις, τα οποία επισημαίνουμε και τα οποία θα μάθουν - ευχόμαστε, ελπίζουμε, προσδοκούμε, επιθυμούμε – στη Γ' Γυμνασίου και στις τάξεις του Λυκείου. Ενδεικτικά να αναφέρουμε :

1. Futur simple
2. Imparfait
3. Passé Composé
4. Plus-que-parfait
5. Conditionnel
6. Subjonctif
7. Voix Passive

Ο λόγος είναι προφορικός, άρα σύντομος, μικροπερίοδος, αυθόρμητος, άμεσος, απλός ως προς την έκφραση, συμπληρώνεται από χειρονομίες, κινήσεις, εκφράσεις του προσώπου, βλέμμα (εξωγλωσσικά στοιχεία), ένταση της φωνής, επιτονισμό, διακύμανση (παραγλωσσικά στοιχεία).

Οι συνομιλητές βρίσκονται στον ίδιο χώρο, συζητούν την ίδια χρονική στιγμή, ο λόγος έχει πολλές διακοπές, επαναλήψεις, διορθώσεις...

Συναντήσαμε συνδετικές – διαρθρωτικές λέξεις κυρίως χρονικές και αντιθετικές
mais = αλλά

Peu après = λίγο μετά

Aussitôt après = σε λίγο

Un peu plus tard = λίγο αργότερα

Après quelques instants = μετά από λίγα λεπτά

Pendant ce temps = στο μεταξύ

Et = και

Enfin = επιτέλους

En effet = πράγματι

Hélas, trop tard = αλίμονο, πάρα πολύ αργά

Par contre = αντίθετα

Pendant que = ενώ...

Et à ce moment = την ίδια στιγμή

A mesure que = κι όσο

Parfois = καμιά φορά

Quelques instants plus tard = λίγα λεπτά αργότερα

Τρόποι πειθούς είναι βασικά δύο: η επίκληση στο συναίσθημα, με κύρια μέσα την εικόνα και τη χρήση συγκινησιακού λόγου, με λέξεις συναισθηματικά φορτισμένες, με σαρκασμό, με χιούμορ, με υπερβολή, με συνειρμούς, με ρητορικά ερωτήματα.

Ο άλλος τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στην αυθεντία, με κύριο μέσο τα ρητά και τις παροιμίες.

Τοποθεσία (περιβάλλον)

Αφετηρία αφήγησης είναι η Προβηγκία (Provence). Μέρος της Ρωμαϊκής Γαλατίας, η περιοχή είναι γεμάτη με ρωμαϊκά κατάλοιπα. Οι Ρωμαίοι άφησαν πίσω τους μια μυθική κληρονομιά μνημείων και μερικούς από τους πρώτους αμπελώνες της Γαλλίας.

Στον Γύρο της Γαλατίας, είναι η Γαλατία, με τις πόλεις της και το επαρχιακό τοπίο, ενώ στον Αστερίξ στους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι κυρίως η Ελλάδα.

5.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Θα ήθελα να τονίσω, έχοντας πλέον εμπειρία καθηγήτριας Γαλλικών με προϋπηρεσία 25 συναπτών χρόνων στη Δ/θμια Εκπαίδευση, ότι μου έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση τα εξής:

1) Η χρήση της γλώσσας αποτελεί κοινωνική πράξη, αφού είναι το πιο σπουδαίο εργαλείο της επικοινωνίας. Οι ποιητικές και ζωογόνες δυνάμεις της ξυπνούν συγκινήσεις, αισθήματα, σκέψεις, φαντασία, σε κάνουν να νιώσεις και να συλλογιστείς διαφορετικά.

Μέσω απλής γλώσσας οδηγούμαστε στην κατανόηση αφηρημένων εννοιών π.χ. δικαιοσύνη, υπακοή, ...

Κατακτούμε την οπτική γωνία, πώς αποδίδονται προβλήματα, καταστάσεις, σχέσεις των ανθρώπων.

2) Η λέξη πατρίδα είναι έννοια που βαραίνει. Πατρίδα είναι τα εδάφη μας, τα ιστορικά και πολιτιστικά μας στοιχεία. Η στάση των γενναίων Γαλατών μου υπενθύμισε τα λόγια του Θουκυδίδη:

«Το εὐδαιμον το ελεύθερον,

το δ' ελεύθερον το εύψυχον»

(θεμέλιο της ευτυχίας είναι η ελευθερία

και της ελευθερίας η γενναιότητα)

3) Οι ελληνικές αξίες είναι παγκόσμιο αγαθό. Ιδανικά, αρετές, σύμβολα αισιοδοξίας, ελπίδας και έμπνευσης προωθούν τις ανθρωπιστικές αξίες στους νέους.

Οι Σπαρτιάτες μαθαίνουν να υπομένουν τη σκληρή ζωή και τις κακουχίες. Έπρεπε να αποκτήσουν δυνατό σώμα και να διαπλάσουν ηθικό χαρακτήρα. Ανδρείοι και υπερήφανοι, άφησαν ένα υπόδειγμα γενναιότητας, μοναδικό στον κόσμο.

4) Η δύναμη της μουσικής είναι γνωστή. Επηρεάζει την ψυχολογική μας διάθεση, μας χαλαρώνει, μας εμπνέει, μας εκνευρίζει, μας ταξιδεύει, μας θεραπεύει. Στην αρχαία Ελλάδα μελετούσαν την επίδραση των ήχων στον άνθρωπο.

Οι Πυθαγόρειοι και ο Αριστοτέλης γνώριζαν τη θετική επίδραση της μουσικής στον ψυχισμό του ανθρώπου.

5) Τα ταξίδια μάς αποκαλύπτουν νέους τρόπους αντίληψης και θέασης της πραγματικότητας. Διευρύνουν τους ορίζοντες του νου, εξασκούν το μυαλό. Ο τουρισμός μπορεί να συντελέσει στη διαπολιτισμική κατανόηση και επικοινωνία, καθώς καλλιεργεί την κατάλληλη συμπεριφορά, δίνοντας αφορμές για συζητήσεις, ψυχαγωγία, γαστρονομία, χώρους πολιτισμικής αναφοράς, ..., που συμβάλλουν στη βαθύτερη γνωριμία με την κουλτούρα μιας χώρας.

Υπάρχει στους ανθρώπους διάθεση διαφυγής στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, δυνητικά μπορεί να βρεθούμε σε διάφορα μέρη. Εξηγείς πολλά πράγματα με τη Γεωγραφία.

6) Η σχέση της 9^{ης} τέχνης με γνωστικά αντικείμενα και τις τεχνικές εικονογραφημένης αφήγησης.

Οι δύο ιστορίες μας βοήθησαν να εξερευνήσουμε τη γλώσσα των comics και να εξοικειωθούμε με τη μεθοδολογία χρήσης τους ως ενός εργαλείου που πυροδοτεί την περιέργεια των μαθητών και καλλιεργεί τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.

Συνέβαλαν με μοναδικό τρόπο στη διάδοση και την εδραίωση των ποιοτικών καλλιτεχνικών κόμικς, συνδυάζοντας την αγάπη των παιδιών για το γράψιμο και την αφήγηση με την πληθωρική σχέση τους με την εικόνα.

7) Ο συγγραφέας René Goscinny παρατηρεί τα ανθρώπινα εξετάζοντάς τα «κατά τό είκός καί τό ἀναγκαῖον», διερευνώντας την πορεία των πράξεων από το αίτιο στο αιτιατό, με μόνο κριτήριο τη φυσική νομοτέλεια, δηλαδή τη διαδοχή γεγονότων που εξηγούνται από τους φυσικούς νόμους και, από την άλλη, από την απαιτητική παρουσία της Ανάγκης, μιας υπέρτατης οντότητας στην οποία επείθοντο και οι Θεοί.

5.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Η συγκεκριμένη διδακτική προσέγγιση βοήθησε τους μαθητές στο να εξοικειωθούν και να προσεγγίσουν τη γαλλική γλώσσα με παιγνιώδη και δημιουργικό τρόπο. Μέσα από την ανάγνωση, τη ζωγραφική, το κολλάζ, τη δημιουργία σεναρίου, τη μίμηση καταστάσεων, το παιχνίδι ρόλων, με αυτούς τους βιωματικούς τρόπους προσέγγισης, έγραφαν στο τετράδιό τους τις εντυπώσεις και την εμπειρία τους. Έτσι, μέσα από πρακτική εξάσκηση, ήρθαν σε επαφή με τη δημιουργικότητα, την καινοτομία, με νέες ιδέες και ασκήθηκαν στη συνεργασία και στην ικανότητα επίλυσης προβλημάτων. Αυτές είναι οι δεξιότητες που απαιτούνται από την παγκόσμια οικονομία και διδάσκονται ήδη από την παιδική ηλικία μέσα από το παιχνίδι.

2) Δυσκολία υπήρχε όσον αφορά τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις αξίες, τις βασικές κοινωνικές και προσωπικές δεξιότητες του κάθε μαθητή. Μια αντικειμενική δυσκολία ήταν η ανομοιομορφία του επιπέδου των μαθητών. Όλοι όμως προσπάθησαν να βελτιώσουν την προφορά τους, τον τρόπο που διαβάζουν και τον τρόπο που γράφουν, να γράφουν κάτι χωρίς ορθογραφικά λάθη, να διαβάζουν μεγαλόφωνα τις νέες λέξεις και τις εκφράσεις.

3) Φρονώ ότι η παρουσία τους μέσα στην τάξη, η συμμετοχή τους και η συνεργασία με τους συμμαθητές τους τους έκαναν να αισθάνονται τυχεροί που μαθαίνουν Γαλλικά. Τους έδωσε κίνητρο ν' ασχοληθούν περισσότερο με τα γαλλικά. Επιπλέον, η γαλλική γλώσσα είναι μια γλώσσα με πολλές ελληνικές ρίζες. Η Γαλλία αποτελεί παγκόσμια πολιτιστική αναφορά. Το Παρίσι, βασικός παγκόσμιος

τουριστικός προορισμός, 87 εκατομ. (2018), είναι από μόνο του κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό κι ενεργειακό πεδίο. Η Ελλάδα είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού της Γαλλοφωνίας από τον Σεπτέμβριο του 2006. Κάθε χρόνο η 20^η Μαρτίου εορτάζεται σε ολόκληρο τον κόσμο ως Παγκόσμια Ημέρα Γαλλοφωνίας με σειρά εκδηλώσεων. Ο αριθμός των χωρών – μελών συνεχώς αυξάνεται.

Ελλάδα και Γαλλία, δύο χώρες που συνδέονται με έναν πολιτιστικό δεσμό αιώνων. Η σύνδεση με τα comics έδειξε στους μαθητές ότι τα γαλλικά είναι μια γλώσσα διεθνής, ένα διαβατήριο, για τον κόσμο κι, επίσης τους άνοιξε ένα ακόμη παράθυρο στον παγκόσμιο πολιτιστικό θησαυρό της λογοτεχνίας. Άλλωστε η λογοτεχνία είναι η ανακάλυψη του εαυτού σου μέσα από τις ζωές των άλλων. Ένα μεγάλο μάθημα ανθρωπογνωσίας. Ξεδιαλύνεις λίγο το αίνιγμα της ζωής σου, φωτίζεις το μυστήριό της και διευρύνεις τα όρια της δικής σου κατανόησης του κόσμου και των ανθρώπων.

Τα γαλλικά ανήκουν στις μεγάλες διεθνείς γλώσσες επικοινωνίας. Επίσημη γλώσσα (langue officielle) στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε 33 χώρες, σε 5 ηπείρους, από τον Ατλαντικό και τη Μεσόγειο μέχρι τον Ειρηνικό ωκεανό, την Ευρώπη, την Ασία, την Αφρική αλλά και την Αμερικανική ήπειρο. Είναι γλώσσα του πολιτισμού (θέατρο, κινηματογράφος, μουσική, τέχνες, χορός, μόδα, μαγειρική...), της τεχνολογίας, (TGV, AIRBUS, ARIANE, δορυφόροι...), είναι μια γλώσσα για πανεπιστημιακές σπουδές στο εξωτερικό (Γαλλία και γαλλόφωνες χώρες).

Είναι γλώσσα επίσημη Διεθνών Οργανισμών (ΟΗΕ, NATO, ΟΥΝΕΣΚΟ, Ε.Ε., Ολυμπιακών Αγώνων, Συμβουλίου της Ευρώπης, Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, της Παγκόσμιας Ταχυδρομικής Ένωσης...). Είναι γλώσσα της Διπλωματίας, της Πολιτικής, της Νομικής, του Τουρισμού.

Στην εποχή της πολυπολιτισμικότητας, της ευρωπαϊκής διάστασης στην εκπαίδευση, της πανανθρώπινης επικοινωνίας η γαλλική ως γλώσσα πολιτισμού αλλά και πλουσιότατης λογοτεχνικής παράδοσης, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και «αποτελεί μια συνειδητή επιλογή έκφρασης και επικοινωνίας, πέρα από πολιτικά, θρησκευτικά, εθνικά, φυλετικά και οικονομικά σύνορα» (Φρέρης, σελ. 24).

Με έναν λοιπόν, ιδιαίτερο τρόπο προσπαθήσαμε να επαληθεύσουμε αυτό που ο θυμόσοφος λαός έχει από το παρελθόν πει:

«Λόγος στυλώνει την ψυχή
και λόγος την γκρεμίζει».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Άννα Βακάλη, Μαρία Ζωγράφου-Τσαντάκη, Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος *Η δημιουργική γραφή στο νηπιαγωγείο*

Γρίβα Ελ., Αναστασία Στάμου, *Διγλωσσία – Παιχνίδι*.

Καμαρούδης, Σταύρος, (2015), *Γλωσσών Περιηγήσεις, Οι γλώσσες του κόσμου και η ελληνική*, Θεσσαλονίκη, Περιήγησις, Σταμούλης.

Καμαρούδης,, Σταύρος, (2013) *Πορτολάνος – Portulan*

Κωτόπουλος, Η.Τ. (2011) *Από την ανάγνωση στη λογοτεχνική ανάγνωση και την παιγνιώδη διάθεση της Δημιουργικής Γραφής, στο Γ.Δ. Παπαντωνάκης, Κωτόπουλος Η.Τ., Τα Ετεροθαλή 2011* Αθήνα.

Κωτόπουλος, Η.Τ. (2012) *Η «νομιμοποίηση» της Δημιουργικής Γραφής, Κείμενα 15*.

Ματσαγγούρας Ι. 2007, Σχολικός Εγγραμματισμός, Αθήνα, Γρηγόρης

Μολυβδής, Δημήτρης, *Les mots grecs dans la langue française* 2012

Μαρτινίδης, Πέτρος, *ΚΟΜΙΚΣ Τέχνη και Τεχνικές της Εικονογράφησης*, 1990

Νικολαΐδου, Σοφία *Πώς έρχονται οι λέξεις* , Μεταίχμιο (2014).

Νικολόπουλος, Αντώνιος (Solourp) *Τα ελληνικά comics*, Τόπος (2012)

Παπανούτσος, Ε.Π. *Το δίκαιο της πυγμής* (1961) Αθήνα, εκδόσεις ΔΩΔΩΝΗ

Πασσιά Α, & Μανδηλαράς, (2001), *Εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής για παιδιά*.
Αθήνα, Πατάκης.

Πατεράκη – Χατζηαντωνίου Ο., *Cohérence et cohesion des textes écrits: points de vue linguistiques et didactiques dans la classe plurilingue de FLE au gymnase grec, Université ouverte Hellénique, Grèce*

Πατεράκη – Χατζηαντωνίου Ο., *Article sur l'écriture Créative*.

Σουλιώτης, Μίμης (2004) *Μου αφήνετε πενήντα δραχμές για τσιγάρα;* Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Τοκατλίδου Β., *Εισαγωγή στη διδακτική των ζωντανών γλωσσών*, Αθήνα, Εκδ. Οδυσσέας. (1986)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κατσουλάκης Θεόδωρος, Γεωργία Κοκκορά – Αλευρά, Βασίλειος Σκουλάτος,

Αρχαία Ιστορία Α' Γυμνασίου

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Anderson, L. (2006), *Creative Writing. A workbook with readings*, U.K. Rontledge

Androulakis, G, (1999), *Planification de programmes d'études et de cours pour l'enseignement du FLE, Unité 3: Axes déterminant la conception/planification de FLE*, Patras, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Boniface C. (1992), *Les ateliers de l'écriture*, Paris, Retz

Calliabetso – Coraca, P, (1999), *La didactique des langues de l'ère scientifique à l'ère scientifique*, Athènes, éd. Eiffel

Faly Stachak, éd. Groupe Eyrolles, Paris, (2014), *Écrire , un plaisir à la portée de tous, 350 techniques d'écriture créative*, (Δανεισμένο)

Freinet, C., (1960), *La formation de l'Enfance et de la Jeunesse*, Cannes, Bibliothèque de l'école moderne.

Freinet C., (1968) *Naissance d'une pédagogie populaire*, Maspéro, Paris

Go H., (2007), *Freinet à Vence vers une reconstruction de la forme scolaire*, Rennes, Presies Universitaires de Rennes

Kostrzewa, F. (2007), éd. de boeck *Ateliers d'écriture, 26 lettres en quête d'auteurs*, Bruxelles,

Pendanx, M. (1999), *Enseigner à communiquer en langue étrangère*, Paris éd. Hachette FLE, Série F – Autoformation

Pimet, Odile, Claire Boniface, éd. esf, (2010), *Ateliers d'écriture, mode d'emploi*.

Pochard, Mircille éd. Groupe Eyrolles, (2012), *Écrire des contes, 200 propositions d'écriture*.

Bara,Stéphanie, Anne-Marguerite Bonvallet, Christian Rodier, éd. PUG, *Écritures créatives*,

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαρία Γιόγια – Ειρήνη Παπουτσάκη *Action fr – gr 1*

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Mannarelli, Hélène, Ιωάννης Ζορμπάς *Action fr – gr 3*

Conseil de l'Europe, (1996). *Les langues vivantes*. Apprendre, enseigner, évaluer. Un cadre européen commun de référence, Strasbourg, Conseil de la coopération culturelle, comité de l'éducation.

Ramet, A (2004) *Creative writing, Oxford. How to Books*, Ross M, (1978), *The creative Acts*: London, Heinemann.

<https://el.wikipedia> 12/7/2018